

Pavel Kopeček: Působení odbojové organiz. Lvice na střední Moravě

Vsuvka: obsah této stránky čerpá z dokumentu, který mi zaslal mailem pan Pavel Kopeček. Jedná se o článek ze sborníku Státního archivu v Přerově o odbojové organizaci Lvice, která působila mj. v řadě obcí přerovského okresu.
Děkuji za něj! Jiří Rosmus

Statě:

[Úvod](#)

[Kořeny odbojové organizace](#)

[Struktura Lvice na střední Moravě](#)

[Horké léto a podzim 1941](#)

[Vytvoření centrálního vedení Lvice v Ostravě](#)

[Spolupráce se Zeleným kádrem a období druhého stanného práva](#)

[Rozbití Lvice gestapem](#)

[Partyzánská skupina Bílá Lvice \(Jan Žižka\)](#)

[Partyzánský oddíl Juraj](#)

[Činnost členů Lvice na střední Moravě v květnu 1945](#)

[Poznámky](#)

[Příloha 1](#)

[Příloha 2](#)

[Příloha 3](#)

[Příloha 4](#)

Úvod

Činnost odbojové organizace Lvice byla v dosavadních přehledných historických pracích zabývajících se českou protinacistickou rezistencí poměrně opomíjena. Příčin je více. K nejdůležitějším patří, že vrcholná aktivita této odbojové organizace spadá do období podzimu 1941 až podzimu 1942, kdy v protektorátu probíhají dramatické události spjaté s příchodem Heydricha, vyhlášením prvního stanného práva, vysazením řady parašutistických desantů, atentátem na zastupujícího říšského protektora, vyhlazením Lidic a Ležáků atd. Činnost Lvice se dostává díky těmto atraktivním historickým tématům poněkud do pozadí, i když je s nimi samozřejmě také propojena.

Nelze opominout ani záležitosti personální. V čele Lvice stáli sice odhodlaní a obětaví vlastenci, ale přitom relativně neznámí lidé, kteří nebyli součástí předválečné československé kulturní, politické nebo vojenské elity, jako tomu bylo u jiných odbojových organizací. Při poválečné "klasifikaci" odbojových organizací bylo rovněž obtížné Lvici někam "zařadit" – nešlo o odboj "čistě" vojenský nebo sokolský, ani si ho nemohla jednoznačně nárokovat některá z politických stran. Na menším zájmu historiků se určitě podepsalo i to, že Lvice neměla své centrum v Praze nebo v Brně, ale v Ostravě. [1/](#) - viz [Poznámky](#)
Problémem historika přistupujícího k této látce navíc je, že Lvice se vyznačovala velkým množstvím členů, ale přitom značně nerovnoměrnou a nepravidelnou organizací, což při vyšetřování konstatovalo i gestapo. [2/](#)

Většina jejích vedoucích představitelů se posléze stala oběťmi nacistických represí. Z těchto důvodů je velmi obtížné získat o struktuře Lvice celkový přehled. Ani tato studie si neklade

za cíl popsat ji podrobně ve všech regionech, ale zaměřuje se zejména na skupiny na střední Moravě a na hlavní události provázající existenci této odbojové organizace jako celku.

Kořeny odbojové organizace

I když se Lvice v podstatě konstituovala až na podzim 1941, její kořeny je nutné hledat daleko dříve, a to v některých odbojových organizacích z počátků okupace, na jejichž základě vznikla. Jednou z nich byla odbojová skupina Nemo, která se vytvořila v červnu 1939 v Ostravě - podle některých údajů byla založena v červnu 1939 na schůzi v Národním domě v Moravské Ostravě. [3/](#) Jejími členy byli zejména sokolští funkcionáři Moravskoslezské a Těšínské župy a zaměstnanci dolu Hlubina ve Vítkovicích. Mezi hlavní představitele patřili Drahomír Vomáčka, Ladislav Žáček a Bohuslav Neuwirth.

Formami činnosti se Nemo v podstatě neodlišovalo od ostatních odbojových organizací vznikajících v téže době. Jeho členové se věnovali přípravě na celonárodní ozbrojené vystoupení, plánované na chvíli zhroucení nacistického Německa, podporovali rodiny postižené nacistickou perzekucí a angažovali při ilegálních přechodech hranic do Polska. Hlavní důraz byl ale položen na zpravodajství. [4/](#)

Výrazným zlomem v aktivitě Nema se stala porážka Polska v září 1939, po níž odbojová činnost této organizace na Ostravsku v podstatě ustává. Lze spekulovat o důvodech, proč tomu tak bylo. Je zřejmé, že výraznou úlohu při odbojových aktivitách Nema (zejména při zpravodajství a organizaci přechodů do zahraničí) hrála blízkost polské hranice, která porážkou Polska ztratila svůj význam. Svou depresivní roli snad sehrály i první ničivé údery gestapa proti domácímu odboji – od konce listopadu 1939 probíhalo na Ostravsku zatýkání v síti Obrany národa. Další příčiny lze hledat ve ztrátě iluzi o rychlém konci války a také v tom, že hlavní organizátor Nema Drahomír Vomáčka (krycím jménem inženýr Hron) přenesl svou odbojovou činnost z Ostravy do Brna. Je zřejmé, že i po ochabnutí činnosti ostravského Nema pokračovali někteří jeho členové v odbojové aktivitě, ale tato skutečnost vyžaduje bližšího historického zkoumání.

Rovněž v Brně a jeho okolí došlo zásluhou D. Vomáčky k vybudování struktury Nema. Nejsilnější pozice získalo Nemo v Brně-Heršpicích, kde bylo vedeno Otou Havránkem. Členové brněnské organizace se připravovali na ozbrojené protifašistické vystoupení, podporovali rodiny zatčených a vyvíjeli agitační protinacistickou činnost. Pro účely spojení s Ostravou byly radioamatérem Aloisem Langrem postaveny dvě vysílací stanice, které ovšem nakonec nebyly využity. V poválečných přehledech činnosti – které ovšem nemusí úplně přesně odpovídat skutečnosti – se uvádí, že členy brněnské skupiny Nemo bylo asi 130 osob. [5/](#) V červenci 1942 byl ve vedení brněnského Nema Drahomír Vomáčka vystřídán Janem Ondryskou. Důvodem bylo totální nasazení D. Vomáčky ve Štrasburku.

Další oblastí, v níž došlo ke konstituování odbojových skupin, které se staly na přelomu let 1941/1942 součástí Lvice, byla střední Morava. Zde byl jejím hlavním organizátorem Otta Koblovský, jehož životním osudům je vhodné se věnovat podrobněji, protože se do nich přímo promítá historie odporu proti okupantům v tomto regionu. Otta Koblovský se narodil 16. 3. 1918 v Kateřinkách na Opavsku. Jeho otec sloužil v československé armádě jako štábní kapitán. Po záboru pohraničí O. Koblovský z Opavska uprchl a usadil se ve vnitrozemí. Útočiště našel nejdříve v Buku u rolníka Františka Davídka, u kterého pracoval jako zemědělský dělník. Po dokončení studia na Vyšší hospodářské škole v Olomouci byl zaměstnán jako úředník v Rolnickém cukrovaru, později v mlékárně v Malých Prosenicích a po jejím zrušení v roce 1941 přešel do Rolnické mlékárny v Radslavicích. V této době se přestěhoval do Malých Prosenic do domu ředitele měšťanské školy Eduarda Beníška ml., kde

se konala řada ilegálních schůzek. Silné vlastenecké cítění bylo vlastní celé rodině O. Koblovského - jeho bratr a otec byli podle svědectví pamětníků za 2. světové války příslušníky československé zahraniční armády. [6/](#)

Nabízí se samozřejmě otázka, jak se tento velmi mladý a v regionu střední Moravy v podstatě neznámý člověk stal jednou z hlavních osobností protinacistické rezistence. Odpověď je nutné hledat kromě jeho výrazných povahových vlastností i v historii odbojových organizací na Přerovsku, Hranicku a Lipensku.

Početně nejsilnější a nejrozsáhlejší strukturou národního odboje na území protektorátu se stala v počáteční fázi okupace Obrana národa (ON). U zrodu této odbojové organizace stála část generality bývalé čs. armády, která se už v druhé polovině března 1939 sešla v Praze. Z této schůzky vzešel impuls k vytvoření „armády v podzemí“, která by v souvislosti s předpokládaným vypuknutím války mezi Německem a západními velmocemi a následným rychlým oslabením nebo dokonce zhroucením nacistické Třetí říše vystoupila z ilegality a zasáhla do boje proti okupantům. V čele horečně budované struktury ON stálo ústřední vedení a podřízená zemská velitelství. (Na Moravě byla zemskému velitelství ON podřízena dvě oblastní velitelství: Západ-Brno a Východ-Olomouc.) Dále byla vytvářena krajská a okresní velitelství a místní jednotky. Personálně se ON opírala kromě bývalých důstojníků a vojáků čs. armády i o členy Sokola, bývalé legionáře, zaměstnance železnic, pošt a telekomunikací. Vedle organizační přípravy povstání se ON zaměřovala na shromažďování zbraní, střeliva a výbušnin, pomoc rodinám perzekuovaných, přípravu a provádění sabotáží, organizování ilegálních odchodů do zahraničí, zpravodajskou a agitační činnost. Lvice později v mnoha ohledech na činnost ON záměrně navazovala, což konstatovalo při vyšetřování i gestapo. [7/](#) V námi sledovaném prostoru byla činnost Obrany národa ovlivňován jednak krajským velitelstvím v Ostravě, kterému bylo podřízeno mj. okresní velitelství ON v Hranicích, jednak krajským velitelstvím v Olomouci, pod které spadala mj. okresní velitelství v Přerově a v Lipníku nad Bečvou. Na Hranicku, kde hráli v činnosti Obrany národa rozhodující úlohu bývalí aktivní důstojníci čs. armády spjatí s hranickou Vojenskou akademií, se začalo okresní velení ON formovat v druhé polovině dubna 1939 po schůzce některých vojenských činitelů ve Velké u Hranic. Hlavním inspirátorem činnosti byl zpočátku brigádní generál Otakar Zahálka, poslední předválečný velitel hranické Vojenské akademie, který ovšem Hranicko už na jaře 1939 opustil a odešel do Prahy. V čele okresního vedení ON v Hranicích pak stál štábní kapitán Václav Pukl, jenž s řadou svých spolupracovníků pokračoval ve výstavbě a rozšiřování podzemní organizace, získávání zbraní a třaskavin, vydávání a distribuci protinacistických letáků a organizaci drobných sabotáží. [8/](#)

Poněkud odlišně se vyvíjela situace na Přerovsku. Zde hrála v předokupačním období ve veřejném životě armáda mnohem menší úlohu než v Hranicích. Aktivní důstojníci, kteří zde v době vytváření ON bydleli nebo pracovali, sloužili původně většinou mimo Přerov, neznali dostatečně místní podmínky a nebyli úzce spjatí s prostředím. Proto nemohli sehrát rozhodující úlohu při výstavbě struktury ON a bylo nutné postupovat jinak než v Hranicích. Řešení bylo nalezeno v zapojení tělovýchovné organizace Sokol, na bázi jejíchž jednot byly vybudovány místní skupiny ON. (Přerov byl sídlem Středomoravské župy Kratochvílovy.) Do čela okresního velení ON, které se konstitovalo v průběhu dubna 1939, byl postaven nadporučík Marian Motáň, jehož v září 1939 vystřídal kapitán Evžen Vašíček. Logické bylo, že rozhodující úlohu při organizační výstavbě hráli sokolští funkcionáři, kteří ovšem většinou patřili k záložním důstojníkům čs. armády. Výrazný vliv na aktivitu přerovské ON při zpravodajství, sabotážní činnosti, organizaci přechodů hranic a distribuci ilegálních tiskovin měla strategická poloha Přerova jako důležitého železničního uzlu. [9/](#)

Odlišně oproti Přerovsku nebo Hranicku byla Obrana národa budována v soudním okrese Lipník nad Bečvou. Chyběl zde tak výrazný prvek, jakým byla v Hranicích vojenská akademie nebo v Přerově sídlo sokolské župy, proto se při koncepci výstavby odbojové

organizace uplatnil velmi silně vliv krajského velitelství ON v Olomouci. Na jeho návrh začala být odbojová struktura na Lipensku budována pod pláštíkem tzv. Pořadatelských sborů, legální polovojenské organizace ustavené v rámci Národního souručenství. Rozhodující úloha v rámci Pořadatelských sborů měla připadnout bývalým aktivním důstojníkům čs. armády, i když v zájmu utajení byli na vedoucí místa v Pořadatelských sborech postaveni spíše záložní důstojníci a nevojáci. Proto byl velitelem v soudním okrese Lipník nad Bečvou určen Jaroslav Zehnal, nadporučík v záloze, civilním povoláním řídicí učitel v Bohuslávkách, a jeho "technickým poradcem" se stal kapitán Evžen Vašíček, bývalý aktivní důstojník. Je nutno konstatovat, že krytí pomocí Pořadatelských sborů (později přejmenovaných na Národní stráž) nebylo nejšťastnější, a když je nacisté v květnu 1939 úředně rozpustili, bylo nutné odbojovou organizaci na Lipensku budovat znovu na jiných základech. Jaroslav Zehnal si pak vedoucí pracovníky své organizace vybíral zejména v učitelských kruzích. [10/](#) Olomoucké krajské velení ON nepovažovalo ovšem vzniklý stav za vyhovující a počítalo s podřízením Lipenska okresnímu velení ON v Přerově. (Zdá se, že právě to bylo příčinou jmenování E. Vašíčka do čela přerovského okresního velení ON v září 1939.)

Široce rozvětvenou a početnou strukturu ON, která byla budována s vyhlídkou na brzké povstání proti nacistům, nebylo možné dlouhodobě utajit před německými bezpečnostními složkami. K prvním citelným ztrátám došlo v souvislosti s vypuknutím druhé světové války, kdy nacisté zahájili v protektorátu 1. září 1939 rozsáhlou preventivní akci Albrecht der Este, v rámci které bylo zatčeno kolem 2000 potenciálních odpůrců režimu, mezi nimiž byli představitelé českého veřejného, kulturního a hospodářského života, kněží, funkcionáři spolků a významní představitelé židovské komunity. Mezi zatčenými byla i lidé zapojení v činnosti ON – v námi sledované oblasti to byli z Přerova Silvestr Pleva, z Lipníka Josef Perutka a František Čech, z Hranic Hubert Pavezka, Josef Tichý a Alois Schützer. K dalšímu zatýkání došlo v Hranicích na konci září a začátkem října 1939, kdy gestapo díky informacím konfidenta proniklo do hranické ON a v podstatě ji paralyzovalo. Ve stejném období utrpěla ztráty i přerovská ON, protože nacistům se podařilo na základě udání odhalit jeden z jejích tajných úkrytů zbrani v Želátovicích. V tomto případě nebyl naštěstí rozsah zatýkání tak velký jako v Hranicích. Nejvážnější úder měl ale teprve přijít.

V listopadu 1939 se brněnskému gestapu podařilo proniknout do zemského velitelství ON na Moravě a rozsáhlým úderem ho rozbít. Z Brna se zatýkání přeneslo do jednotlivých moravských regionů i do Čech. Podle hlášení říšskému ministerstvu spravedlnosti v Berlíně ze 4. dubna 1940 se počet dosud zatčených členů Obrany národa v protektorátu pohyboval kolem 1500 osob, z toho 900 na Moravě. [11/](#) Tímto zatýkáním byla narušena velitelská struktura ON, a to až do úrovně okresů. 4. prosince 1939 byl v Přerově zatčen okresní velitel ON kapitán Evžen Vašíček, o den později si gestapo přijelo i pro lipenského velitele Jaroslava Zehnal a 26. února 1940 přišla řada i na štábního kapitána Václava Pukla v Hranicích. Okruh zatčených v řadách členů jednotlivých okresních vedení se postupně rozšiřoval, a i když gestapo proti některým z nich nenašlo důkazy a propustilo je, výsledkem bylo rozbití velitelské struktury a ochromení činnosti odbojové organizace jako celku. Naproti tomu se zatýkání jen v minimální míře dotklo místních skupin ON v jednotlivých obcích, které se po určité pauze opět aktivizovaly a začaly hledat napojení na nějaké centrální vedení. Část z nich byla v letech 1940–1942 podchycena neúnavnou organizátorskou činností O. Koblovského a jeho spolupracovníků a stala se součástí struktury Lvice na střední Moravě.

Další odbojovou organizací, na kterou Lvice na střední Moravě v mnoha ohledech navázala, byl Petiční výbor Věrní zůstaneme (PVVZ). Tato levicově demokratická organizace působící na území celého protektorátu se začala vytvářet na jaře 1939. Její základnu tvořili zejména pracovníci z okruhu Dělnické akademie, YMCY, Ženské národní rady, funkcionáři bývalé sociálně demokratické a národně socialistické strany aj. Významnou úlohu v její činnosti hrály odbojové skupiny železničářů, poštovních zaměstnanců a kovodělníků. PVVZ rozvíjel

velice aktivní zpravodajskou a agitační činnost, podílel se na organizování protinacistických akcí (28. říjen 1939), ilegálních odchodů do zahraničí a sabotážní činnosti. [12/](#) Na rozdíl od ON byl PVVZ na Moravě zpočátku budován nikoliv jako hierarchická struktura utajených vojenských velitelství, ale spíše jako systém několikačlenných buněk, které příležitostně zapojovaly do jednotlivých akcí další spolupracovníky. V Přerově existovalo několik takových buněk napojených na pražské a brněnské centrum PVVZ. Jejich členové byli mezi sebou propojeni příbuzenskými a profesními vazbami (zejména šlo o učitele, legionáře, zaměstnance pošty, železnice, Středomoravských elektráren a Optikotechny) a také předválečným členstvím ve stejné organizaci (Sokol, legionářská sdružení, sociálně demokratická strana nebo Dělnická tělovýchovná jednota). Mezi nejaktivnější skupiny PVVZ na Moravě patřila buňka, kterou na jaře 1939 založil poslední předokupační starosta Přerova František Lančík a kterou po jeho útěku za hranice vedli odborná učitelka Růžena Stoklásková a vlakmistr Českých drah Karel Smělík, oba stejně jako F. Lančík předváleční funkcionáři sociálně demokratické strany. Kromě nich byli členy této buňky další předválečný člen přerovské organizace sociální demokracie Josef Konečný a revident vlakové pošty Oldřich Pour. [13/](#)

Tato skupina byla původně početnější, protože do její činnosti byli zpočátku zapojeni i bývalí členové místních organizací sociálně demokratické strany v obcích přerovského okresu. Při jejich odbojové aktivizaci sehrál významnou roli František Lančík, který svolal začátkem června 1939 do lesa nad Veselíčkem tajnou schůzku, na které její účastníky – vesměs spolehlivé funkcionáře místních organizací sociálně demokratické strany – instruoval o provádění ilegální činnosti, opatřování výbušnin, distribuci ilegálních tiskovin, zpravodajství apod. [14/](#) Po Lančíkově útěku do zahraničí na přelomu července a srpna 1939 přerušili členové jeho přerovské buňky z bezpečnostních důvodů kontakty s venkovskými organizacemi sociálně demokratické strany, které se později v některých případech staly základnami pro místní skupiny Lvíce na střední Moravě.

Další buňka PVVZ se vytvořila brzy po 15. březnu 1939 na přerovské nádražní poště. Jejími hlavními osobnostmi byli poštovní úředníci Antonín Česal, Oldřich Pour, Rudolf Smutek, Otto Weigl a Josef Tušl. Náplní jejich činnosti byla přeprava ilegálních tiskovin, ničení udavačských dopisů adresovaných gestapu, zpravodajská činnost a organizace přechodů do zahraničí. [15/](#) Při nich přerovští vlastenci spolupracovali s odbojovými centry v Brně, Praze i v jiných místech. Zpočátku směřovali uprchlíci z protektorátu zejména do Polska, po vypuknutí války se klíčovou stala trasa přes Slovensko a Maďarsko do Jugoslávie. Příchod převáděných osob do Přerova zabezpečovali zejména zaměstnanci vlakové pošty. V Přerově samém byli uprchlíci vybavováni šatstvem, penězi, falešnými dokumenty a potravinami a poté vedla jejich cesta na jihovýchodní Moravu, odkud byli převáděni na Slovensko. [16/](#) Jedním z dílčích spolupracovníků, kteří byli do této dobře fungující sítě zapojeni, byl už od roku 1939 Otta Koblovský. Díky svému zaměstnání a kontaktům měl možnost opatřit potraviny, kterými byly vybavovány osoby přecházející přes hranice. Při této činnosti úzce spolupracoval zejména s úředníkem přerovské nádražní pošty Rudolfem Smutkem. [17/](#) Otta Koblovský měl kontakty i s třetí přerovskou buňkou PVVZ, jejímiž hlavními osobnostmi byli pracovníci Středomoravských elektráren (SME) – ředitel Jan Polách a účetní Marie Dřevojánková. Tato buňka se velice aktivně pokoušela o navázání vlastního rádiového spojení se zahraničím a postavila dvě radiostanice, které nesly označení „Svobodná Haná“ a „Na zdar“. Po synovi Františka Lančíka Jaroslavovi, který na přelomu let 1939 a 1940 prchal přes Slovensko a Maďarsko do Jugoslávie, poslali přerovští odbojáři šifrovací kód a seznam vlnových délek svých stanic. [18/](#) Bohužel přes veškeré vynaložené úsilí přesahovalo rádiové spojení se zahraničím možnosti přerovského odboje a zůstalo jen ve fázi pokusů.

S buňkou PVVZ ve Středomoravských elektrárnách udržovala spojení i odbojová skupina ve Valašském Meziříčí, která byla vedena švagrem Františka Lančíka Rudolfem Dvořákem a

odborným učitelem Zdeňkem Nachmilerem. Tato skupina se účastnila zpravodajské činnosti sítě PVVZ a organizace ilegálních přechodů hranic. Otta Koblovský přišel do kontaktu s řadou jejích členů a Valašské Meziříčí se posléze stalo ohniskem činnosti Lvice. Svou roli jistě sehrálo i to, že O. Koblovský zde prožil mobilizaci v roce 1938 a znal tedy do určité míry místní podmínky.

Jistě velice cenná, ale přece jenom dílčí odbojová aktivita v rámci spolupráce s přerovskými buňkami PVVZ O. Koblovskému nestačila. Proto začal v průběhu roku 1940 budovat vlastní odbojovou síť na střední Moravě. (Kvůli zjednodušení je pro tuto síť v následujícím textu používán název Lvice, i když ten se začal používat až na přelomu let 1941/1942 v souvislosti s vytvořením centrálního vedení v Ostravě. Zdá se, že Koblovského organizace na střední Moravě ani žádný vlastní souhrnný název neměla. Hlavní příčinu tohoto stavu je třeba hledat asi v tom, že šlo často o zbytky jiných odbojových sítí, které se držely svých původních názvů.) Jak už bylo uvedeno výše, v řadě případů nešlo o vytváření nových odbojových skupin, ale spíše o podchycení už existujících struktur, které ztratily spojení s původním centrálním vedením. V případech některých obcí také nešlo o skupiny, ale spíše o jednotlivé osoby, které udržovaly s O. Koblovským kontakt. Značná část Koblovského sítě měla zpočátku za úkol opatřovat potraviny pro lidi přechající přes hranice a pro rodiny vězněných a popravených vlastenců. V pozdějším období byly získávanými potravinami zásobováni skrývající se odbojoví pracovníci (např. i v Praze) a rovněž partyzáni z oddílu Zelený kádr.

19/

Mezi úkoly budované organizace patřila i příprava schopných lidí pro případné povstání, opatřování zbraní a finančních prostředků, sabotáže, podpora rodin zatčených a protinacistická propaganda. K identifikaci ilegálních pracovníků sloužily poznávací trojúhelníky - pro vedoucí červené, pro členy bílé. Např. skupina Lvice v Jezernici dostala přidělen červený trojúhelník s číslem 408 a 9 kusů bílých trojúhelníků. (Svědectví o systému trojúhelníků jsou ovšem rozporná a je možné, že v průběhu existence odbojové organizace docházelo k jeho změnám.) 20/ Také byla určena hesla s dohodnutým významem. (Např. heslo „Ostříž“ znamenalo hrozící nebezpečí.) Na místní úrovni byly rozpracovávány plány na ovládnutí klíčových bodů – pošt, nádraží, úřadů apod. O. Koblovský chtěl vytvořit organizaci schopnou vystoupit tehdy, „až uzraje doba“. 21/ Lze tedy konstatovat, že Lvice koncepčně navazovala ve značné míře na Obranu národa. Vážnou slabinou dané koncepce byla – podobně jako u ON – přílišná provázanost jednotlivých odbojových skupin a nedostatečná míra konspirace, která činila organizaci zranitelnou vůči nacistickým bezpečnostním složkám. Např. pro účely vojenského výcviku byly používány mapy Přerovska a Lipenska, na kterých bylo uvedeno, ve kterých obcích jsou skupiny Lvice a připojena byla i jména jejich vedoucích. 22/ Všimněme si nyní blíže geneze a činnosti místních skupin Lvice na střední Moravě.

Struktura Lvice na střední Moravě

Jednou z nejvýznamnějších skupin Lvice na střední Moravě byla organizace v Lipníku nad Bečvou, kterou založil na jaře 1940 úředník Bohumil Válek. K jejímu významnému posílení došlo v září 1940, kdy se připojili bývalí členové ON Rostislav Ministr a Jan Dvořák, kteří spolu s B. Válkem a kapitánem Ladislavem Chodilem vytvořili užší vedení. K poradám tohoto vedení docházelo pravidelně každý týden. Lipenská Lvice vydávala vlastní letáky sestavované podle zpráv zahraničního rozhlasu a koncipované jejími vedoucími představiteli, které rozmnožovali Oldřich Kejval a Jan Konečný na cyklostylu ukrytém v Dolním Újezdě. K distribuci pak docházelo v Lipníku a okolních obcích i za pomoci příslušníka četnictva Ladislava Urbana. Celkový počet členů organizace je odhadován na 30 osob, a to nejen v Lipníku, ale i v okolních obcích – Týně nad Bečvou (František Knápek, Alois Bártek),

Zákřově (Josef Marek, Jan Plánička), Jezernici (Metoděj Oblouk, Metoděj Sedlák, Antonín Bednář, Antonín Váňa, Robert Záboj aj.), Dolním Újezdě (Oldřich Kejval, Jindřich Skopal a Alfons Sedlák) a Soběchlebích (Bohuslav Gavenda). Vedení lipenské Lvice se několikrát sešlo s O. Koblovským, nejdůležitější bylo zřejmě setkání v Prosenicích v září 1940, při kterém je instruoval o úkolech odbojové organizace. Pravidelný kontakt mezi Lipníkem a O. Koblovským obstarával přerovský poštovní úředník Maxmilián Binder.

Lipenská Lvice se zabývala i drobnými sabotážemi – v dílně R. Ministra se zhotovovaly speciální hřeby, které cestáři zapojení v ilegální organizaci rozmísťovali na komunikacích, kde předpokládali pohyb německých vojenských vozidel. V okolí Lipníka byly rovněž vyhledány vhodné úkryty pro osoby žijící v ilegalitě a členové organizace měli k dispozici určité množství zbraní. Na místní úrovni rozvíjela lipenská skupina spolupráci zejména s obdobnými organizacemi Lvice ve Veselíčku a Oseku nad Bečvou. Člen osecké skupiny Václav Cifr dovezl do Lipníku Karlu Janáčkovi dvě vojenské vysílačky, aby zde byly opraveny. To byl jen jeden z celé řady pokusů – bohužel neúspěšných – kdy se skupiny Lvice pokusily opatřit si vlastní rádiové spojení se zahraničím. Mimořádně významné pro další osudy celé Lvice se stalo spojení, které navázala lipenská skupina v době druhého stanného práva se sokolskou odbojovou organizací Jindra (viz níže). [23/](#)

Jak už bylo uvedeno, připravovala se Lvice na povstání proti nacistickým okupantům. V těchto plánech hrálo důležitou úlohu využití protektorátního vládního vojska, konkrétně v případě Lipníka se jednalo o 12. prapor tohoto tělesa umístěný ve městě. Hlavním kontaktem pro odboj byl pobočník velitele tohoto praporu štktpt. Ladislav Komenda, který byl od září 1940 ve spojení s O. Koblovským. V případě povstání měl být Komenda velitelem celé přerovské oblasti. Do přípravných prací povstání a rovněž i do zpravodajství ve prospěch Lvice byli zapojeni i další důstojníci 12. praporu - Julius Zaoral a Bohuslav Kraus. Podle dochovaných údajů je ale zřejmé, že odbojová činnost důstojníků 12. praporu vládního vojska nesouvisela s lipenskou skupinou Lvice a vážala se přímo na O. Koblovského a centrální ostravské vedení Lvice. [24/](#)

V Oseku nad Bečvou vznikla odbojová skupina složená zejména z členů Sokola v dubnu 1939 a jejím vedoucím byl úředník na stavbě silnice Vilém Valenta. Někteří členové této skupiny se pak v září 1941 stali součástí místní organizace Lvice, které byly předány i shromážděné zbraně. Vůdčí osobností Lvice v Oseku byl bezesporu rolník Václav Cifr, který plnil roli spojky s Brnem a Ostravou, opatroval a převážel do Oseku zbraně, uschovávané pak mj. u Ladislava Beny. Část těchto zbraní byla získána ještě z původních zásob čs. armády v kasárnách v Lipníku nad Bečvou a část také od soukromých osob. Václav Cifr měl pro své časté cesty dobré krytí – vyřizoval zápasy házené sportovního klubu SK Osek nad Bečvou. U L. Beny byla určitou dobu uschována i již zmíněná vysílačka. Kromě jmenovaných osob byli v činnosti osecké Lvice zapojeni ještě Jaroslav Hostášek, Jaroslav Sedlář, Josef Krč, Jan Bena, František Bagar, František Odstrčil a Stanislav Podepřel. [25/](#)

Podobně jako v Lipníku nad Bečvou navazovala i ve Veselíčku Lvice na působení původní skupiny Obrany národa, která se zde vytvořila pod vedením Antonína Lipnera. Je uváděno, že veselíčská ON měla asi 30 členů a k její činnosti patřila podpora rodin zatčených, opatrování šatstva, potravin a zbraní. Část získaného materiálu včetně výzbroje byla později předána Lvici, jejíž místní skupina vznikla v průběhu roku 1941 a v podstatě pokračovala v původní aktivitě ON. Tato pětadvacetičlenná skupina Lvice zahrnovala i čtyři občany z nedalekého Tupce, kde byl vedoucí postavou Jaroslav Nádvorník. Ve Veselíčku patřili k nejdůležitějším osobnostem poručík Josef Neugebauer, Jan Navrátil a Ladislav Libiger. [26/](#) Absolvent Vojenské akademie v Hranicích Josef Neugebauer sloužil v roce 1939 v Lipníku nad Bečvou a účastnil se ukrývání části zásob zbraní čs. armády před nacistickými okupanty. Po demobilizaci pracoval jako cestář a později také v jámě a koksovně František v Ostravě-Prívově, kde se dostal do kontaktu s řadou místních odbojových pracovníků. Ve

středomoravské Lvice byl členem vedení přerovského okresu a měl na starosti vojenský výcvik, který byl prováděn v lesích u Staměřic a Tršic. Rovněž byl považován za odborníka na rádiové vysílání. [27/](#) Důležitou roli měl i Jan Navrátil, který se jako tesařský polír pohyboval po řadě regionů Moravy. Právě on sehrál významnou úlohu při propojení středomoravské Lvice s Ostravskem na podzim 1941 a při vytváření ústředního vedení odbojové organizace. Rovněž převážel získané zbraně z Lipenska do Ostravy. [28/](#) Významným centrem Lvice na střední Moravě byla i obec Lazníky. Původní devítičlenná odbojová skupina, v jejímž čele stál Josef Koryčan, zde byla vytvořena na základě bývalé místní organizace sociálně demokratické strany. Významným impulsem se stalo už zmíněné ilegální setkání, které uskutečnil před svým odchodem do emigrace přerovský starosta František Lančík. Zpočátku bylo hlavní náplní odbojové činnosti rozšiřování ilegálních letáků, které se do Lazník dostávaly z Přerova a Lipníka nad Bečvou.

Na jaře 1940 J. Koryčan navázal spojení s O. Koblovským, který laznickou skupinu začlenil do své organizace. Došlo k personálnímu rozšiřování o další občany z Lazník i okolních obcí – poválečná prověřovací zpráva Komise pro vydávání osvědčení podle zákona 255/46 Sb. konstatovala, že celkově bylo členy Lvice z Lazník a okolních obcí 63 osob. [29/](#) Nešlo samozřejmě o pravidelnou strukturu – v některých obcích byly vytvořeny několikačlenné skupiny, někde byl zapojen do ilegální činnosti třeba jen jediný člověk. Např. ve Výklekách byla založena místní skupina Lvice v lednu 1941, jejím vedoucím byl cestář František Sobek, dalším třem členům byla přidělena evidenční čísla 806 až 808. [30/](#) Poměrně početná byla organizace Lvice v Tršicích, kde byl jejím vedoucím pravděpodobně Antonín Ulica. Gestapo zde později za ilegální činnost zatkl devět osob, které byly O. Koblovským získány pro odboj v průběhu roku 1942. [31/](#) Činnost odbojové organizace zasahovala i do Staměřic (Josef Dohnal), Lazníček (Josef Venclík), Velkého Ujezda (František Himr) a Potštátu. Laznická skupina měla opěrné body i na území olomouckého politického okresu v Krčmani (cestář Josef Kelnar), Suchonicích (Josef Ulica) a v Lipňanech (Josef Hák). Významnou úlohu hrál Karel Bolf, holičský pomocník z Lipňan, který distribuoval zbraně a střelivo jednotlivým skupinám Lvice a fungoval i jako spojka. [32/](#)

Na laznickou Lvici se v květnu roku 1942 napojily i odbojové skupiny z Brodku u Přerova a Lukové. I v tomto případě byla ilegální angažovanost těchto vlastenců už staršího data, protože se jednalo o členy původní organizace Obrany národa vybudované na bázi Sokola. Z brodeckých občanů byli v činnosti Lvice angažováni místní učitelé Ludvík Gayer a Jaroslav Hradil a dále pak Augustin Žilinský, Otakar Matějček a Josef Müller. V Lukové stál v čele místní skupiny Karel Vysloužil, dalšími členy byli František Zaoral, Bohuslav Lochman a Ladislav Vysloužil. Napojení na laznickou Lvici bylo v Brodku uskutečněno díky švagrovi O. Matějčka Karlu Klesnilovi, který v Lazníkách bydlel. Než se ovšem mohla nějaká rozsáhlejší spolupráce mezi brodeckou a laznickou skupinou rozvinout, zasáhlo proti laznické Lvici gestapo. [33/](#)

Otta Koblovský navázal odbojové kontakty i v některých dalších obcích středomoravského regionu, v některých případech se přitom opíral o své osobní vazby. V Buku byli jeho spolupracovníky František Kojecký a rolník František Davídek, u kterého Koblovský určitou dobu bydlel. V Malých Prosenicích, kde byl Koblovský zaměstnán v cukrovaru a později v mlékárně, byli do odbojové činnosti zapojeni Anna Podivínová, jež působila jako spojka, František Vaněk a Jarmila Koláčková, která od svého otce – přednosty prosenického nádraží – získávala zpravodajské údaje o vojensky důležitých nákladech přepravovaných po železnici. Získané zprávy pak pravidelně předávala poštovnímu úředníkovi Maxmiliánu Bindrovi. V Prosenicích byl i jeden z úkrytů zbraní, kterými Lvice disponovala, a docházelo zde i ke shromažďování a distribuci potravin pro rodiny vězněných, skrývající se odbojové pracovníky a později i pro partyzány z oddílu Zelený kádr. [34/](#) V Radslavicích Koblovskému pomáhal jeho nadřízený, ředitel mlékárny Vojtěch Hošťálek, který organizoval hmotnou podporu

rodinám zatčených a popravených na Přerovsku a Lipensku. Dalším radslavickým spolupracovníkem Lvíce byl rolník Bedřich Zajíc, jenž převážel zbraně získané odbojovou organizací do Valašského Meziříčí a do Ostravy. [35/](#) Středomoravská Lvíce se organizačně pokoušela proniknout i do jiných regionů. O. Koblavský vytvářel základnu odbojové činnosti mj. v Čeladné v Beskydech, a to prostřednictvím Josefa Sovjáka. Bratr Františka Kojeckého Miroslav Kojecký působil v tomto směru na Vyškovsku a významná byla i aktivita laznického rodáka Jana Mackovíka, který sice bydlel za okupace v Lipníku, ale jako mlynářský pomocník dojížděl za prací do Smolkova na Opavsku. Rovněž zde – na území odtrženého pohraničí – vznikla právě zásluhou J. Mackovíka místní skupina Lvíce. [36/](#)

Horké léto a podzim 1941

22. června 1941 vojska nacistického Německa a jeho spojenců zahájila útok na SSSR. Druhá světová válka tak získala novou dimenzi, která se velice silně odrazila i na situaci v protektorátu Čechy a Morava. Značná část českého národa totiž vyvozovala ze vstupu SSSR do války naději na rychlé osvobození od nacistické okupace. Projevilo se to i v činnosti hnutí odporu, které do té doby preferovalo spíše skryté formy boje. Řada odpůrců nacistického režimu dospěla k názoru, že porážka Německa je nadosah a že právě teď nadešla chvíle pro vystupňování aktivity. Rostl počet sabotáží, ve velkém množství se na veřejných místech objevovaly protinacistické nápisy, značných rozměrů nabyla i propaganda proti nacistické akci „V“ (Viktoria = vítězství).

Tato atmosféra se velice silně projevila i na Přerovsku, Lipensku a Hranicku. Např. četnická stanice v Přerově jen v hlášení z 13. 10. 1941 uváděla následující počty nalezených letáků s uvedenými hesly: 16 kusů – „Nekupujte Goebbelsův tisk“, 14 kusů – „Češi do zbraně proti hyenám“, 4 kusy – „Držte se SSSR – komunismu“, 6 kusů – „Ať žije Stalin“, 6 kusů – „Pryč s Hitlerovou bandou“ [37/](#) Podobná hlášení přicházela i z hranického politického okresu. 23. srpna 1941 se na plotu sokolského stadionu v Lipníku nad Bečvou objevily nápisy „Pryč s hanobiteli kultury“ a „Pryč s hákovým křížem“ [38/](#) Značného rozsahu – jak musel konstatovat i přerovský okresní hejtman JUDr. Josef Frey – nabylo i pozměňování a poškozování plakátů a nápisů, které měly pomoci písmene „V“ vyjadřovat německé vítězství. (Např. „ČSR – V – SSSR“, „V – ale to české V“, „V - Pravda vítězí“, „V – Spojenci zvítězí“, „V - Vyliž nám...“ apod.) [39/](#)

Pro nacistickou okupační správu byly určitě nejnebezpečnější sabotáže, které se začaly objevovat zejména na železnici. Jen na území přerovského politického okresu bylo v období září až prosince 1941 hlášeno 17 případů přeřezání brzdových hadic u železničních vagónů. Řada těchto sabotáží byla hlášena i z Lipníku nad Bečvou a Hranic. Pozdě večer 17. září 1941 někdo položil betonové dlaždice na koleje u strážního domku v Lověšicích u Přerova na železniční trati Brno-Přerov. Přímo na nádraží v Přerově došlo 4. listopadu 1941 k pokusu o vykolejení nákladního vlaku úmyslným položením zarážky pod kola. [40/](#) U některých událostí je obtížné odhadnout, zda šlo o úmyslné sabotážní činy nebo o nehody. Podle hlášení četnické stanice v Malých Prosenicích došlo v roce 1941 na železniční trati u této obce třikrát k požárům vagónů naložených senem nebo koksem určeným pro německou armádu. Tyto události se odehrály ve dnech 4. a 20. června a 18. září. [41/](#)

Velkou pozornost vzbudily sabotážní činy, které můžeme jednoznačně přičíst na konto činnosti odbojové organizaci Lvíce. V noci na 12. srpna 1941 došlo u silnice Olomouc – Hranice v katastru obce Staměřice k poškození telefonního vedení. Pachatel této sabotáže přeštípl tři dráty linky Lipník – Velký Újezd. Do následného pátrání, které zůstalo bezvysledné, byli zapojeni četníci z Hranic, Olomouce, Velkého Újezda a Tršic. O několik dní později v noci na 24. srpna byl nedaleko od místa předchozí akce přeříznut podzemní

telefonní kabel v místě, kde byl veden trubkou pod betonovým můstkem. Přerušeno bylo tentokrát všech 316 telefonních linek vedených tímto kabelem. Na místo přijelo okamžitě gestapo z Olomouce a pátrání se účastnili i příslušníci četnických stanic z Veselíčka a Velkého Újezda. Okresní úřad v Hranicích vypsál na dopadení pachatele odměnu 10 tisíc korun a gestapo, aby zabránilo opakování podobných znepokojivých událostí, sáhlo k represivním opatřením. V následujících dnech bylo na určitou dobu jako rukojmí zadrženo celkem 58 osob (22 z Přerova, 20 z Lipníka nad Bečvou, 2 z Veselíčka, 2 z Dolního Újezda, 2 ze Staměřic, 10 z Velkého Újezda).^{42/} Tato opatření splnila svůj zastrašovací účel v tom, že k opakování obdobné sabotážní akce v této době už nedošlo. Na druhé straně se nacistickým bezpečnostním silám nikdy nepodařilo vypátrat původce těchto akcí. Podle svědectví pamětníků byly obě sabotáže dílem Františka Himra, člena Lvice z Velkého Újezda.^{43/} Důležitým impulsem pro odbojové hnutí na střední Moravě se v této době stává příchod parašutistických výsadek ze SSSR. Sovětské velení vyslalo na konci srpna 1941 do protektorátu devítičlenný výsadek se zpravodajskými a sabotážními úkoly. Jeho členy byli tzv. „hvězdáři“, českoslovenští občané orientovaní radikálně levicově až komunisticky, kteří se do SSSR dostali při ústupu československé vojenské jednotky z poraženého Polska, po určité době se od této jednotky oddělili a dali se k dispozici sovětským orgánům. Parašutisty, narychlo vycvičené sovětskou bezpečnostní službou NKVD, pronásledovala nepřítelů osudu. Kvůli poškození letadla museli v noci z 30. na 31. srpna 1941 seskočit už v okolí Varšavy a při přesunu na území protektorátu byli tři z nich zatčeni. Ostatním se ale podařilo přejít hranice a zahájit plnění svých úkolů.^{44/}

Jedním z těchto parašutistů byl i přerovský rodák Karel Hovůrka, který se 11. září 1941 objevil v Přerově v bytě své matky. V následujících dnech navázal řadu kontaktů na přerovské odbojové pracovníky z řad Sokola a sociálně demokratické strany. Mj. se napojil i na buňku PVVZ ve Středomoravských elektrárnách (ředitel Jan Polách, účetní Marie Dřevojánková), která mu ve spolupráci s odbojovou skupinou ve Valašském Meziříčí (Rudolf Dvořák, Jaroslav Podzemný) pomáhala při pokusech o zprovoznění jeho vysílačky a při přípravách sabotážních akcí. Na Přerovsku působili i další parašutisté z výsadku NKVD – Josef Vodička a Ferdinand Čihánek.^{45/}

Ve stejné době, kdy se na Přerovsku objevili parašutisté vyslaní NKVD, se tato oblast stala i operačním prostorem dalšího desantu vyslaného ze SSSR, který nesl označení S-1. Tento čtyřčlenný výsadek byl rovněž složen z československých vojáků, kteří se dostali do SSSR po porážce Polska, ale připraven a vycvičen byl československou vojenskou misí, jež v SSSR zastupovala zájmy londýnské exilové vlády. Parašutisté seskočili v noci z 9. na 10. září 1941 u Dřínova na Kroměřížsku ve složení nadporučík Bohuslav Němec (velitel), rotný František Brauner, četař František Ryš a desátník Jan Kasík. Brzy po seskoku se jim podařilo získat značný počet spolupracovníků a napojit se na skupiny domácího odboje na Přerovsku, Kroměřížsku, Ostravsku a Brněnsku. Na Přerovsku působil zejména B. Němec, který zde před svým útekem do Polska v létě 1939 žil a byl zapojen do činnosti místní Obrany národa. Po seskoku u Dřínova a příchodu do Přerova se Bohuslavu Němcovi podařilo navázat spojení s místními protinacistickými buňkami PVVZ v Středomoravských elektrárnách, na železniční stanici a nádražní poště, které byly napojeny na celostátní odbojovou síť Ústředního vedení odboje domácího (ÚVOD). Přerovští odbojáři opatřili veliteli výsadku S-1 úkryt v nedalekém Brodku u Přerova ve vile obchodníka Jana Skopala.^{46/}

Do slibně se rozvíjející činnosti výsadekářů ale zasáhly nepříznivé vnější okolnosti.

Nacisté rozpoznali změnu atmosféry v protektorátu a rozhodli se tvrdě proti odboji zasáhnout, likvidovat jeho vůdčí představitele a zastrašit zbytek české společnosti. Do protektorátu byl vyslán jako zastupující říšský protektor Reinhard Heydrich, který okamžitě po svém příchodu vyhlásil 28. září 1941 stanné právo. Svou činnost zahájily smutně proslulé stanné soudy, které odsoudily do 20. ledna 1942, kdy bylo stanné právo zrušeno, 486 osob k trestu smrti a 2242 k

předání do koncentračního tábora. [47/](#)

Atmosféru stanného práva, kdy byly denně veřejně vyhlášovány vykonané rozsudky smrti, neunesl morálně nepevný parašutista z výsadku NKVD Ferdinand Čihánek a 30. září 1941 se dobrovolně přihlásil na olomoucké služebně gestapa. Zde vypověděl vše o činnosti svého výsadku a nabídl se jako konfident při dopadení ostatních parašutistů a jejich spolupracovníků. Čihánkova zrada dala gestapu do rukou ideální možnost k likvidaci výsadku NKVD a jeho podporovatelské sítě. Výsadcák Karel Hovůrka byl 1. října 1941 zastřelen při zatýkací akci v Přerově a ostatní parašutisté NKVD byli za aktivní Čihánkovy asistence postupně dopadeni v průběhu října 1941. Zatýkáni postihlo i podporovatele výsadku na různých místech Moravy, kteří pak většinou skončili svou životní pouť před popravčí četou v Brně v Kounicových kolejích nebo v koncentračním táboře Mauthausen. Zatčen byl ředitel SME Jan Polách z Přerova, Rudolf Dvořák a Jaroslav Podzemný z Valašského Meziříčí a řada dalších. Dočasně se podařilo uniknout účetní Marii Dřevojánkové, která byla upozorněna svým spolupracovníkem ze SME, že na ni v její kanceláři čeká gestapo, společně se svým manželem uprchla a až do konce května 1942 se ukrývala. Některé z úkrytů u spolehlivých lidí ji díky svým kontaktům opatřil i Otta Koblavský (viz níže).

Čihánkova zrada ohrozila i činnost výsadku S-1, protože F. Čihánek se ještě před svou zradou náhodně setkal v Přerově na nádraží s dvěma jeho členy – Bohuslavem Němcem a Františkem Braunerem – a při svém přihlášení na gestapo o tomto setkání vypovídal. Gestapo využilo i propojení podporovatelských sítí desantů NKVD a S-1 a pokoušelo se při výsleších zatčených zjistit místo pobytu Bohuslava Němce. V Přerově i jinde byl také nasazen novopecený konfident F. Čihánek, aby pátral po pobytu parašutistů z S-1 a rovněž po úkrytu uprchlých manželů Dřevojánkových. [48/](#) Jeho slídění ohrožovalo zejména B. Němce, proto ho jeho spolupracovníci včas přesunuli z Brodku u Přerova do výletního hostince Františka Kubiče na Tesáku v Hostýnských horách. Když i tam začalo veliteli výsadku S-1 hrozit nebezpečí, přemístil se začátkem října 1941 do Ostravy, kde mu opatřili ilegální byt členové místní odbojové skupiny. Nebezpečí se ovšem objevilo i odjinud.

Na přelomu léta a podzimu 1941 v souvislosti s příchodem Reinharda Heydricha do protektorátu a vyhlášením stanného práva zahájilo gestapo v Čechách i na Moravě rozsáhlou a koordinovanou akci proti hnutí odporu, a to zejména proti ilegálním organizacím napojeným na Ústřední vedení odboje domácího, resp. na Moravě na tzv. Moravskou pětku. V srpnu 1941 bylo na území protektorátu zatčeno 1278 osob, v září 1532, v říjnu dokonce 2744 a v listopadu 1564 lidí. [49/](#) Síť ÚVODu byla prakticky rozbita, a to jak v centrech, tak i v jednotlivých regionech. Na začátku října 1941 byla v Praze-Jinonicích odhalena i vysílací souprava ilegální radiostanice Sparta I, čímž došlo k přerušení rádiového spojení domácího odboje se zahraničím.

Touto rozsáhlou akcí se gestapo znovu přiblížilo výsadku S-1, jehož některé ostravské spolupracovníky při ní zatklo. Díky usilovnému pátrání se mu podařilo dostat se až k bratřovi parašutisty Františka Ryše Rudolfovi, který s výsadcáři od jejich přistání spolupracoval. Ostravským gestapákům se psychickým nátlakem podařilo Rudolfa Ryše zlomit, takže ten jim na začátku listopadu 1941 při ilegálních schůzkách v Ostravě vydal postupně parašutisty Bohuslava Němce a Františka Braunera. Třetí člen výsadku Jan Kasík byl zatčen ve vlaku jedoucím z Otrokovic do Přerova a na rozdíl od svých druhů, kteří museli být přinuceni k výpovědím pomocí brutálního násilí, se rozhodl zachránit si život zradou a stal se konfidentem gestapa. Později sehrál neblahou úlohu při odhalování Lvice.

Poslední z parašutistů František Ryš unikl do května 1942, kdy byl i on v Brně dopaden a po atentátu na R. Heydricha popraven. Stejně tragický osud potkal už o něco dříve ostatní dopadené parašutisty z výsadců NKVD, S-1 i jejich spolupracovníky. Rozsudkem brněnského stanného soudu byli 22. prosince 1941 odsouzeni k trestu smrti a 13. ledna 1942 převezeni do koncentračního tábora Mauthausen. Schválení vykonání rozsudku si vyhradil přímo R.

Heydrich. 7. května 1942 pak došlo k hromadné popravě třiceti tři parašutistů a jejich spolupracovníků u stěny mauthausenského kamenolomu. Společně s nimi bylo zastřeleno i několik desítek dalších odbojářů z celé Moravy.[50/](#)

Dramatické události v závěru roku 1941 zlikvidovaly většinu odbojových buněk ÚVOD na střední Moravě a rovněž v podstatě rozbily nebo ochromily pražské a brněnské centrum této organizace. To samozřejmě ovlivnilo i situaci středomoravské Lvice, která sice nebyla zatýkáním přímo postižena, ale ztratila kontakty, jež měl O. Koblovský a někteří jeho spolupracovníci (např. přerovský poštovní úředník Maxmilián Binder) prostřednictvím přerovských buněk PVVZ s odbojovými centry v Praze a Brně. Tím např. do značné míry ztrácela smysl zpravodajská činnost, kterou Lvice vyvíjela, protože získané poznatky nyní nebylo možné předávat dál. Lvice vlastní radiotelegrafické spojení se zahraničím neměla, a i když se ho několikrát pokoušela opatřit, zůstaly její snahy neúspěšné. Rovněž povstání proti okupantům připravované jednotlivými skupinami Lvice mohlo mít smysl nikoliv jako izolovaná akce, ale pouze jako součást širšího koordinovaného vystoupení, které by zasáhlo rozsáhlé území. Pokud tedy měla být po úderu gestapa na podzim 1941 činnost Lvice efektivní, existovala v podstatě dvě logická východiska – buď najít spojení k nějaké odbojové skupině, která by koordinovala odbojovou práci na celém území protektorátu nebo aspoň Moravy a měla i spojení se zahraničím - nebo se pokusit takové centrum vytvořit samostatně. Jak uvidíme, řešením tohoto problému se zabývaly i další skupiny hnutí odporu na Moravě.

Vytvoření centrálního vedení Lvice v Ostravě

V závěru roku 1941 se obrátil Otta Koblovský na Jana Navrátila z Veselíčka, aby rozšířil působnost středomoravské Lvice i na Ostravsko. Je pravděpodobné, že tato aktivita souvisela s přerušением kontaktů, které O. Koblovský původně měl na síť Ústředního vedení odboje domácího. J. Navrátil na Ostravsku skutečně získal několik osob pro odbojovou práci a přitom narazil i na Ladislava Žáčka, kterého ve stejné době pověřil Drahomír Vomáčka, aby obnovil v Ostravě činnost Nema. Propojením L. Žáčka a J. Navrátila se tak vytvořily předpoklady pro vybudování organizace, která by zahrnovala odbojové skupiny na Brněnsku, Ostravsku i na střední Moravě.[51/](#)

V posledních měsících roku 1941 se konaly tajné porady, na nichž vedoucí představitelé jednotlivých skupin dohodli postup při výstavbě nové ilegální organizace a její úkoly. V listopadu 1941 se sešli v Ostravě členové Nema D. Vomáčka, L. Žáček a B. Neuwirth s O. Koblovským, J. Navrátilem a Františkem Luzarem z Ostravy. Další obdobná schůzka se uskutečnila v průběhu prosince 1941 v ostravské kavárně Fénix a následující den v hotelu Schindler.[52/](#) K řadě dalších setkání vytvářeného vedení, do kterého byl kooptován i poručík Josef Neugebauer, pak docházelo v bytě Josefa Škuty, zaměstnance generálního ředitelství Severní dráhy Ferdinandovy, který byl později gestapem označen za „duchovního vůdce“ Lvice v Ostravě.[53/](#) Úkoly stanovené nově vytvářené odbojové organizaci byly – jak už bylo uvedeno výše – v podstatě shodné s cíli Obrany národa: budování a příprava „podzemní armády“, opatřování zbraní a finančních prostředků, podpora rodin zatčených a popravených, sabotážní akce a propagandistická a agitační činnost. Psychologicky zajímavý je fakt, že ke konstituování vedení Lvice dochází právě v době vrcholícího teroru prvního stanného práva. Svědčí to o tom, že Heydrichův záměr zastrážit popravami české hnutí odporu se v tomto případě jednoznačně minul účinkem.

Pro novou organizaci byl zpočátku používán název Česko-polská mafie, který měl snad odrážet existující spojení s odbojovou skupinou Bílý orel, vyvíjející činnost na území okupovaného Polska. Na přelomu let 1941/1942 se ale objevuje nový název Lvice, který organizaci už zůstal.

Postupně docházelo k zapojování dalších členů, kteří měli provádět výstavbu organizace v

určených oblastech. Významnými ohnisky činnosti Lvíce na Ostravsku byly důl a koksovna František v Ostravě-Přívoze, důl Michal v Michálkovicích a generální ředitelství Severní dráhy Ferdinandovy v Ostravě. To bylo do značné míry dáno záměrnou personální politikou ostravského krajského velení Obrany národa v roce 1939, kterému se pod vedením pplk. Edmunda Klímka podařilo po demobilizaci čs. armády rozmístit na tato pracoviště, na něž dojíždělo mnoho zaměstnanců i z jiných regionů, řadu mladých důstojníků, se kterými se počítalo v ilegální činnosti a kteří zůstali i po rozbití Obrany národa na svobodě. [54/](#) Tyto mladé důstojníky zapojili do činnosti Lvíce poručík Josef Luzar, zaměstnanec generálního ředitelství Severní dráhy Ferdinandovy, který měl organizovat odbojovou práci v oblasti vnitřní Ostravy, a inženýr Antonín Kasalický, bývalý major čs. armády, nyní zaměstnanec jámy Michal v Michálkovicích.

Do výstavby ilegální organizace byli zapojeni i další zaměstnanci z jámy Michal. Přímo pro Michálkovice byl určen vedoucím odboje Jan Krupa, pro Heřmanice Vítězslav Suský. V Ostravě-Přívoze měl organizovat ilegální práci poručík František Pazdírek, zaměstnanec koksovny František. Později vznikl ve vedení Lvíce plán, že J. Krupa nahradí v Brně v řízení ilegální činnosti Drahomíra Vomáčka.

Členové Lvíce z Ostravska vyvíjeli značnou aktivitu, poválečná zpráva o jejich činnosti konstatuje, že na jejich konto jdou dvě sabotáže v dole a koksovně František v Ostravě-Přívoze. Šlo o shození dopravního mostu a vyhození potrubí topného plynu. Tyto akce se ovšem uskutečnily už v závěru roku 1940, tj. poměrně dlouho před vytvořením centrálního vedení Lvíce. [55/](#) V dubnu 1942 při jedné z porad vedení Lvíce navrhl Drahomír Vomáčka přechod k rozsáhlé sabotážní činnosti, ale většina vedoucích představitelů s ním tehdy nesouhlasila, doba jim nepřipadala ještě dostatečně „zralá“ a pravděpodobně se obávali toho, že by na sebe připoutali nežádoucí pozornost nacistických bezpečnostních sil. Ostravská skupina Lvíce se rovněž pokusila opatřit si vlastní vysílačku, kterou zkonstruoval zámečník Mítrocha z dolu Michal. I tato snaha o opatření radiotelegrafického spojení ovšem zůstala neúspěšná. [56/](#)

Na Lvici se napojila i dvacetičlenná odbojová skupina z Radvanic, vedená vrchním školním inspektorem Menšíkem. Odbojáři se pokoušeli infiltrovat protektorátní policejní a justiční orgány, a do ilegální práce tak bylo zapojeno několik příslušníků protektorátního četnictva – Rudolf Sklár z Kunčiček u Ostravy, František Hoskovec z Muglina, Tomáš Strnad z Hrušova, Jan Kolařík, Josef Botek a několik dalších. Člence Lvíce Alexandře Balysové se podařilo pomocí své známé Františky Mikulové a štábního praporčíka Františka Mílka proniknout i na policejní ředitelství v Ostravě. Touto cestou byly opatřovány falešné průkazy pro stíhané osoby. Pokračovala i snaha o rozšiřování Lvíce do dalších regionů, mj. na Opavsko, Těšínsko a Zlínsko. [57/](#)

Významnou aktivitu vyvíjela Lvíce v okolí Místku, kde postupně od konce roku 1941 do jara 1942 vznikly čtyři místní skupiny - Čeladná (Josef Sovják, Antonín Lange), Frýdlant nad Ostravicí (Vojtěch Veselý, Bohumír Dorazil), Pstruží (Vítězslav Kubík) a Pržno (Alois Šálek). Nejpočetnější a nejdůležitější z nich byla skupina v Čeladné, která měla 30 členů a později hrála roli důležité přepážky mezi vedením Lvíce v Ostravě a partyzánským oddílem Zelený kádr. Důležitým opěrným bodem skupiny v Čeladné byla hájenka lesníka Františka Kampa na Grúni, která byla východiskem pro tajné přechody hranic na Slovensko a místem ukrývání osob stíhaných gestapem. Frýdlantská skupina udržovala s ostravským vedením Lvíce prostřednictvím Jana Krupy a Antonína Kasalického. Její člen Bohumír Dorazil, úředník krajského soudu v Moravské Ostravě, opatroval pro ilegální organizaci důležité úřední dokumenty, např. tiskopisy rodných listů. Rovněž byly rozpracovávány plány povstání proti okupantům, opatřovány zbraně a zdravotnický materiál a podporovány rodiny zatčených. Členové Lvíce z Pstruží ukrývali občana Nové Vsi Josefa Neshodu, který byl stíhán gestapem. [58/](#)

Představitelé Lvice se opakovaně pokoušeli napojit se na nějaké centrální odbojové vedení, které předpokládali v Praze. Při ostravských poradách na konci roku 1941 to dostal za úkol O. Koblovský, ale aktivitu v tomto směru vyvíjel i např. Josef Škuta. Tyto snahy ovšem zůstaly zpočátku neúspěšné. Kromě zmíněného spojení s polskou odbojovou organizací Bílý orel existovaly v létě 1942 určité kontakty s ilegální KSČ na Ostravsku, konkrétně s představitelem Zemského vedení KSČ na Moravě Ladislavem Ševčíkem. Rovněž kontakt Lvice se zpravodajskou skupinou RU-DA, uváděný v poválečných vzpomínkách členů Lvice, se odehrával pravděpodobně na Ostravsku. Tento kontakt měl být realizován prostřednictvím Zdeňka Krejčího, rodáka z Doubravy na Těšínsku.[59/](#) Největší význam pro činnost Lvice ale měla spolupráce s odbojovou skupinou nového typu - partyzánským oddílem Zelený kádr.

Spolupráce se Zeleným kádrem a období druhého stanného práva

Partyzánský oddíl Zelený kádr vznikl na začátku roku 1942 v Hostýnských horách pod vedením Františka Vychodila, truhlářského dělníka ze Džbel u Konice, a Josefa Masného, obchodníka z Kroměříže. Jeho základnou se stala víkendová chata Josefa Masného na Chomýži v Hostýnských horách, nedaleko níž byl v lese vybudován stanový tábor. Našla zde útočiště řada lidí pronásledovaných gestapem, uprchlých válečných zajatců i osob vyhýbajících se totálnímu nasazení. Určitou dobu se v táboře zdržoval i parašutista ze západního výsadku BIVOUAC Libor Zapletal.[60/](#) Partyzáni si brzy vybudovali širokou podporovatelskou síť na Kroměřížsku, Holešovsku, Zlínsku, Přerovsku a Prostějovsku. Na jaře 1942 bylo navázáno spojení mezi Zeleným kádrem a Lvicí. První společná schůzka, na které byly dojednány základní body spolupráce, se uskutečnila v jednom z ostravských parků a zúčastnili se jí velitel Zeleného kádra František Vychodil (krycím jménem „Franta Dlouhý“), Jan Krupa, Vítězslav Suský, Ladislav Žáček a Josef Škuta. Lvice měla pro Zelený kádr opatřovat potraviny, potravinové lístky, šatstvo, prádlo, léky, obvazy, zbraně, střelivo a výbušniny, partyzánská skupina měla naopak poskytnout útočiště těm odbojovým pracovníkům, kterým hrozilo zatčení. [61/](#)

Dojednaná spolupráce se brzy začala rozvíjet. Členové Lvice dodávali Zelenému kádru výbušniny získávané na ostravských šachtách a v lesním táboře na Chomýži se objevila řada osob ukrývaných původně Lvicí – Oldřich Hybner, Miroslav Sitko, Jindřich Oborný, Václav Boháč aj. Přesuny těchto lidí k Zelenému kádru zprostředkovávali Josef Škuta a Bohuslav Neuwirth, a to většinou přes skupinu Lvice v Čeladné. Lvicí se také podařilo některé ze stíhaných osob převést na Slovensko, a to díky přechodovým kanálům v Beskydech (lesník František Kamp ze Starých Hamrů) a ve vlakové poště (přerovský úředník Maxmilián Binder).[62/](#) Ve spojení se Zeleným kádrem byl zejména Vítězslav Suský, ale kontakty udržovali i další členové Lvice – Rudolf Sklář, ing. Antonín Kasalický, učitel Antonín Lange, Josef Sovják aj. Úlohu spojovacího článku mezi Lvicí a Zeleným kádrem plnila zejména odbojová skupina Lvice v Čeladné, která mj. dodávala prostřednictvím učitele Antonína Langeho partyzánskému oddílu důležité zpravodajské informace. Ze strany Zeleného kádra byli spojky František Vychodil a později Václav Boháč. K dalším setkáním mezi vedením Lvice a Zeleného kádra docházelo mj. i v Pstruží na Místecku.[63/](#)

Rozsáhlá aktivita Lvice s sebou samozřejmě přinášela nebezpečí prozrazení. Vážné ohrožení pro ilegální organizaci a zejména pro Ottu Koblovského přineslo zatčení manželů Dřevojánkových z Přerova na konci května 1942. Jak už bylo uvedeno výše, Dřevojánkovým se podařilo uprchnout z dosahu gestapa na začátku října 1941 po smrti parašutisty NKVD Karla Hovůrky a zničení jeho přerovské podporovatelské sítě. Marie Dřevojánková se několik prvních dní ukrývala v Přerově a Újezdci u svých známých a pak přešla k Aloisi Pliskovi do Týna nad Bečvou. Její manžel Josef Dřevojánek se zpočátku skrýval u rodiny Kovářovy v Pržně a pak se společně se svou manželkou uchýlil do Podhradní Lhoty k Josefu

Šimkovi. Tento úkryt jim zprostředkovala sestra M. Dřevojánkové Hermína Lančíková.^{64/} I když to bylo nebezpečné, udržovali Dřevojánkovi občasný kontakt se svými příbuznými a nezatčenými spolupracovníky v Přerově i jinde, a to prostřednictvím svého synovce Josefa Hrabovského. Další útočiště manželům Dřevojánkovým pak poskytla hostinská Jana Kopečková v Lešné a nakonec je ukřývali manželé Alois a Amálie Tkáčovi v Čeladné. Tento úkryt jim opatřil Otta Koblavský a jeho spolupracovník Maxmilián Binder.

K vypátrání manželů Dřevojánkových nakonec rozhodnou měrou přispěla systematická práce nacistických bezpečnostních složek. Když neuspělo ani nasazení konfidenta Ferdinanda Čihánka, ani výslechy zatčených odbojářů, provedlo gestapo opakovanou důkladnou prohlídku v jejich bytě. Při ní našlo písemný materiál, který nasvědčoval, že synovec Dřevojánkových Josef Hrabovský je rovněž zapojen do ilegální činnosti. Hrabovský byl zatčen a podroben mimořádně brutálnímu výslechu, při němž gestapo zjistilo úkryt Dřevojánkových a 26. května 1942 je v Čeladné dopadlo. Po následném vyšetřování pak byli zatčeni i jejich podporovatelé, rodinní příslušníci a spolupracovníci, kteří s nimi byli po jejich útěku v kontaktu.

Tragédii znásobila skutečnost, že k těmto událostem došlo v době vyhlášení druhého stanného práva po atentátu na R. Heydricha. Gestapo dalo v tomto případě přednost před důkladným vyšetřením případu předání zatčených stannému soudu v Brně, který většinu zúčastněných odsoudil k trestu smrti. 1. června 1942 stanuli před popravčí četou v Kounicových kolejích manželé Dřevojánkovi, Josef Hrabovský, Jana Kopečková, Alois Pliska a Josef Šimek, 3. června učitel Zdeněk Nachmiller z Lešné, sestry M. Dřevojánkové Věra Dvořáková a Hermína Lančíková a manželé František a Věra Šimkovi z Přerova, 10. června syn Jany Kopečkové František Kopeček, 27. června dcera Hermíny Lančíkové Eva Lančíková a Antonín Zahradníček z Poličné. Určitou dobu unikal zatčení bratr Jany Kopečkové Vladimír Honka, ale i on byl začátkem července 1942 zatčen a brzy zahynul v koncentračním táboře Osvětim. Další osoby – např. manželé Tkáčovi a dalších šest obyvatel Čeladné – byly až do konce války vězněny.^{65/}

V souvislosti s tímto případem se dostal do ohrožení i Otta Koblavský. Přerovská služebna gestapa na konci května 1942 zjistila jeho podíl na opatřování úkrytů pro manžele Dřevojánkovy a rozhodla se ho zatknout. Vedením této původně rutinní akce byl pověřen příslušník gestapa Fridrich Carman. Gestapáci nejdříve prohledali Koblavského byt v Malých Prosenicích a poté jeli do mlékárny v Radslavicích, kde byl zaměstnán. Zde hodlali použít postup obvyklý v těchto případech – chtěli si ho nechat zavolat do kanceláře k řediteli mlékárny a tam provést zatčení. Koblavskému se naštěstí za dramatických okolností podařilo včas uprchnout. Podle svědectví pamětníků ho z Prosenic telefonicky varoval jeho přítel poštmistr František Kegl, že k němu do zaměstnání jede gestapo. V budově radslavické mlékárny Koblavský členy gestapa potkal při jejich cestě k řediteli a podařilo se mu uniknout. První úkryt mu v Radslavicích poskytl pravděpodobně jeho spolupracovník Bedřich Zajíc.^{66/} Od těchto událostí byl Koblavský na útěku, používal falešné dokumenty na jméno Jiří Sasín a ukřýval se na řadě míst střední Moravy. Jeho ilegální práce pokračovala v neztenčené míře dále. Gestapo na něj později, když zjistilo jeho roli v činnosti Lvíce, vypsalo odměnu 10 tisíc marek a nasadilo na jeho vypátrání mj. konfidenta Jana Kasíka.^{67/} V souvislosti s případem manželů Dřevojánkových byl na konci května 1942 v Blatnici zatčen i poštovní úředník Maxmilián Binder, člen Lvíce, ale gestapo ho po třech týdnech propustilo, protože mu nemohlo prokázat žádnou ilegální činnost.

Útěkem O. Koblavského bylo odvráceno nebezpečí prozrazení činnosti Lvíce. Je zřejmé, že gestapo v té době ještě nic netušilo o existenci této rozsáhlé ilegální organizace a dalo přednost okamžitému zstrašujícímu efektu, který měly popravy manželů Dřevojánkových a jejich podporovatelů, před důkladným vyšetřením celého případu.

27. května 1942 provedli v Praze členové výsadku Anthropoid Jozef Gabčík a Jan Kubiš

atentát na zastupujícího říšského protektora R. Heydricha. Vlna nacistického teroru, která následovala, daleko překonala represe prvního stanného práva. Ani za těchto okolností ale nedošlo k utlumení činnosti Lvice, spíše naopak. Její skupiny na střední Moravě se na pokyn O. Koblovského zaměřily na vyhledávání vhodných úkrytů pro stíhané osoby. Rovněž došlo k dalšímu – a tentokrát úspěšnému – pokusu o navázání spojení s nějakou silnou a rozvětvenou odbojovou organizací. Člen lipenské Lvice Rostislav Ministr v době heydrichiády pobýval v Praze, kde se mu podařilo se zkontaktovat se sokolskou organizací Jindra (jinak též Obec sokolská v odboji), která se po rozbití struktury Ústředního vedení odboje domácího stala páteří národního odboje v protektorátu a síť jejích skupin obsáhla většinu regionů. [68/](#) Její členové se podíleli na ukrývání a činnosti řady parašutistů západních výsadků, včetně příslušníků desantu Anthropoid. Mezi vedoucí představitele Jindry patřili profesor Ladislav Vaněk, František Pecháček, Štěpán Drásal, Jan Zelenka-Hajský, MUDr. Břetislav Lyčka, Josef Ebrle aj.

Organizace Jindra měla své místní skupiny i na Přerovsku, kde v jejím čele stál sokolský funkcionář František Sigmund, a na Kojetínsku, kde zřejmě řídil odbojovou činnost Jaroslav Kazda. Tyto skupiny vyvíjely činnost až do října 1942, kdy gestapo zahájilo zatýkání jejich představitelů, které skončilo až v srpnu 1943. [69/](#) I když skupiny Jindry a Lvice na střední Moravě vyvíjely činnost zhruba ve stejném období, chybí důkazy jejich vzájemné spolupráce a k propojení obou organizací vedl právě až zmíněný pobyt R. Ministra v Praze.

Představitelé skupiny Jindra se rozhodli využít sítě úkrytů vytvořených Lvicí na Moravě pro některé odbojové pracovníky, kteří žili v ilegality a pro které bylo v Praze v období po atentátu na Heydricha příliš nebezpečné prostředí. Proto se na Lipensku objevil vedoucí představitel Jindry profesor Ladislav Vaněk, který zde byl pod krycím jménem Landa ukrýván v druhé polovině června 1942 u rodiny Pavlišťíkovy v Tupci. Tento úkryt L. Vaňkovi zprostředkoval poštovní zaměstnanec Oldřich Kejval, člen Lvice z Dolního Újezda, a ve spojení s L. Vaňkem byl během jeho pobytu v Tupci i další odbojář z Lvice – Václav Cifr z Oseka nad Bečvou. Vedoucí představitelé sokolské skupiny Jindra uvažovali o přesunu těžiště činnosti Jindry i většiny ukrývaných parašutistů na Moravu. Centrem měl být statek rodiny Pavlišťíkovy v Tupci. [70/](#) K tomu ovšem už nedošlo.

Dalším odbojářem, který se v této době ukrýval na Lipensku, byl Otto Linhart. Šlo o radistu vysílačky Sparta I, který žil už od podzimu 1941 v ilegality. Linhart se před svým příchodem na střední Moravu společně s dalšími odbojovými pracovníky ukrýval v Plzni, odkud ale musel urychleně uprchnout před zatýkáací akcí gestapa. Pod krycím jménem Jan Zachar se nejdříve rovněž ukrýval u Pavlišťíků v Tupci a pak se přemístil do Týna nad Bečvou. [71/](#) Kurýrem mezi pražským vedením Jindry a skupinami Lvice na Ostravsku, Brněnsku i na střední Moravě se stal ostravský redaktor Josef Bjaček. Tato postava vyvolává dodnes řadu otázek, na které není jednoduchá odpověď. Někteří odbojáři z Lvice ho po válce označovali za konfidenta, který úmyslně pronikl do jejich řad a způsobil katastrofu celé organizace. Tato interpretace se projevila i v historické literatuře. [72/](#) Někteří fakta nicméně nasvědčují tomu, že skutečná role J. Bjačka byla mnohem komplikovanější a nejednoznačnější.

Josef Bjaček působil v předválečném období jako tajemník národně demokratické strany v Ostravě. Hned na začátku okupace se zapojil do odbojového hnutí a získal pro ně v Ostravě řadu osob. Už na jaře 1939 byl ale zatčen a po šesti týdnech propuštěn za závazek spolupráce, nikoliv ovšem s gestapem, nýbrž s brněnskou služebnou abwehru (německé vojenské zpravodajské služby). Jeho řídicím důstojníkem se stal major Kristiani a Bjaček při této spolupráci vystupoval pod krycím jménem „Bub“ (pravděpodobně der Bube = hošík nebo spodek v kartách). [73/](#)

Neznáme podstatu informací a služeb, které Bjaček abwehru poskytoval, přesto se ale zdá, že šlo jen o předstíranou spolupráci. Bjaček se totiž v roce 1941 velice aktivně zapojil do odbojové činnosti sokolské skupiny Jindra v Ostravě i v Brně, přičemž o podstatě své činnosti

německé bezpečnostní síly neinformoval. Role moravských skupin Jindry vzrostla bezprostředně po atentátu na Heydricha, protože vedení Jindry plánovalo – jak už bylo uvedeno - přesun přechovávaných parašutistů, popř. i dalších ohrožených osob, na Moravu.^{74/} J. Bjaček měl přitom hrát velmi důležitou úlohu. Podle poválečných výpovědí člena gestapa byl vedením Jindry pověřen přemístěním parašutistů skupiny Anthropoid Jana Kubiše a Jozefa Gabčíka do Beskyd a rovněž měl z Prahy odvézt lékaře, který těmto výsadbářům poskytl lékařské ošetření. ^{75/} (V případě dotyčného lékaře šlo s největší pravděpodobností o MUDr. Břetislava Lyčku, který 21. července 1942 spáchal sebevraždu v obklíčení gestapem v Ouběnicích na Benešovsku.) Tyto přesuny se nakonec neuskutečnily, na rozdíl od ukrytí poštovního úředníka z Plzně „Honzy“, které J. Bjaček zabezpečil na pokyn L. Vaňka na Lipensku.^{76/} (Zde šlo o již zmíněné ukrývání radisty Otty Linharta v Tupci a v Týně nad Bečvou.) Z těchto údajů je zřejmé, že J. Bjaček disponoval informacemi, které přímo vedly k pachatelům atentátu na Heydricha, ale nacistům je neposkytl, což se mu později mělo stát osudné.

V létě 1942 se J. Bjaček aktivně zapojil i do činnosti Lvice, účastnil se některých porad jejího ostravského vedení, byl ve spojení s brněnským Nemem a podílel se i na zásobování Zeleného kádru penězi, municí a zbraněmi. I to se gestapo dozvědělo až dodatečně při rozkrývání činnosti Lvice. ^{77/}

Rozbití Lvice gestapem

Gestapo představovalo pro odboj velice nebezpečného soupeře, který disponoval velkým množstvím zkušených policejních pracovníků. To spolu s brutálními vyšetřovacími metodami a nasazením konfidentů vytvářelo krajně obtížnou situaci pro ilegální sítě, které měly jen omezené možnosti aktivní obrany. Novou kvalitu v boji nacistických bezpečnostních složek proti hnutí odporu pak představovalo budování tzv. „volavčích sítí“, falešných odbojových skupin, které se snažily pod záminkou sjednocování odboje získat kontrolu nad ilegálními organizacemi a ovlivňovat jejich činnost. V těchto „volavčích sítích“ byli kvůli zvýšení jejich důvěryhodnosti zapojeni vedle konfidentů gestapa i čestní vlastenci, kteří neměli ani tušení o skutečném poslání svých organizací.

Brněnská řídicí úřadovna gestapa si začala svou „volavčí síť“ budovat už od roku 1940 a podařilo se jí do ní zapojit řadu bývalých ilegálních pracovníků, kteří se rozhodli po svém zatčení přejít na druhou stranu fronty a pracovat jako konfidenti. Od léta 1942 fungovala tato „volavčí síť“, která pokrývala značnou část Moravy, pod hlavičkou obchodní firmy ERLAN v Brně v Jánské ulici.^{78/} Bohužel jednou z obětí této nebezpečné metody boje se stala i Lvice, přesněji řečeno její brněnská součást Nemo.

Na činnost Nema narazil v létě 1942 Josef Navrátil, jeden z nejnebezpečnějších konfidentů brněnského gestapa, který měl krycí značku N-32.^{79/} Gestapo zahájilo prostřednictvím své „volavčí sítě“ s Nemem záludnou hru a podařilo se mu vylákat od odbojové organizace její vysílačku, která ovšem nebyla funkční. Lze spekulovat o tom, proč gestapo v rozvíjení „spolupráce“ s Nemem dále nepokračovalo a rozhodlo se tvrdě zasáhnout. Pravděpodobně zde sehrála roli jednak rozvětvenost odbojové organizace, kterou bylo velice obtížné držet pod účinnou kontrolou, ale dalším a zřejmě rozhodujícím důvodem zřejmě bylo, že gestapo zjistilo napojení Nema na partyzánský oddíl Zelený kádr. Ten přes řadu nedostatků ve své činnosti představoval pro nacisty potenciální vážnou hrozbu, a proto se ho rozhodli urychleně likvidovat.

8. září 1942 byl vedoucí představitel Nema Jan Ondryška z Tuřan u Brna vylákán konfidentem Josefem Navrátilem na schůzku do kavárny Cajpl v Brně v Dvořákově ulici. Při odchodu z této schůzky byl zatčen členy gestapa. V průběhu září 1942 pak došlo k uvěznění i dalších představitelů Nema – Drahomíra Vomáčky, Františka Červinky, Otty Havránka, Petra

Lercha aj. Celkově bylo v rámci této ilegální organizace zatčeno referátem gestapa IV 1b, pod který spadalo potírání „pravcového“ odbojového hnutí, kolem 70 osob. Řízením celého případu byl pověřen kriminální inspektor Schober. [80/](#)

12. září (některé prameny uvádějí ovšem 13. září) 1942 došlo k akci nacistů s cílem zlikvidovat Zelený kádr. Zatčený Jan Ondryška byl přinucen dovést členy brněnského a ostravského gestapa k základně partyzánského oddílu na Chomýži v Hostýnských horách. Zde došlo v chatě Josefa Masného a v jejím okolí k ozbrojenému střetnutí mezi partyzány a gestapáky, které skončilo únikem jádra Zeleného kádru z tohoto prostoru. Při této pro gestapo víceméně nezdařené akci byl ovšem kromě dalších dvou osob zatčen i ostravský příslušník Lvice Ladislav Žáček a došlo i k narušení podporovatelské sítě Zeleného kádru na Kroměřížsku. [81/](#) Uvěznění L. Žáčka v Ostravě navíc vytvořilo předpoklady pro hlubší proniknutí gestapa do Lvice i Zeleného kádru, které se ovšem uskutečnilo i v jiných souvislostech.

V stejné době se totiž gestapu podařil rozhodující průlom do struktury sokolské odbojové organizace Jindra v Čechách i na Moravě. Ta sice byla silně narušena už předtím v souvislosti s vypátráním parašutistů ukrývajících se v Praze v pravoslavném kostele sv. Cyrila a Metoděje a s pozatýkáním jejich podporovatelů, ale teprve nyní gestapo zahájilo celkový frontální úder, který organizaci Jindra na konci roku 1942 definitivně zlikvidoval v Čechách a na jaře 1943 i na Moravě. 4. září 1942 byl zatčen i dosud se ukrývajícím vedoucím Jindry profesor Ladislav Vaněk, nad jehož dalšími osudy se dodnes vznáší řada otazníků.

Při vyšetřování pražské gestapo zjistilo, že v činnosti Jindry byl angažován i redaktor Josef Bjaček. Požádalo proto ostravskou služebnu, aby ho zatkla. Bjaček se ocitl 15. září 1942 v ostravském vězení. [82/](#) Pro gestapo byl „zrádce“, který přestože se zavázal ke spolupráci s abwehrem, neoznámil klíčové informace, jež mohly vést ke zjištění osob spjatých s atentátem na Heydricha. To bylo pochopitelně neodpuštělné a gestapo mu už samozřejmě nevěřilo, přesto se ale rozhodlo ho ještě jednou přinutit ke spolupráci. Při jeho výsleších totiž zjistilo, že kromě sokolské organizace Jindra byl zapojen i v činnosti Lvice.

Zdá se, že se Bjaček pokoušel kličkovat. Uvedl sice při vyšetřování jména některých vedoucích funkcionářů Lvice (Koblovský, Škuta), ale většinu informací, které o Lvici a Zeleném kádru z několikaměsíční spolupráce měl, zamlčel, což později zpečetilo jeho osud. (V dosavadní historické literatuře je uváděno, že gestapo se o Lvici dozvědělo právě až od Bjačka. V této souvislosti je ale nutné si uvědomit, že v té době už probíhalo vyšetřování brněnského Nema a od 12. září byl zatčen a vyslýchán i člen ostravské skupiny Lvice Ladislav Žáček.) [83/](#) Prvořadým úkolem gestapa bylo najít stopu k novému úkrytu partyzánského oddílu Zelený kádr. Gestapo sice dostalo ze zatčeného L. Žáčka některé informace o struktuře a činnosti Lvice, ale nedozvědělo se nic o způsobu napojení ostravské ilegální organizace na partyzánský oddíl. (Žáček se snažil při výsleších gestapo zmást, mluvil např. o tom, že centrum Lvice je v Praze apod.) Proto gestapáci do cely k Žáčkovi umístili Josefa Bjačka, aby od něho vyzvěděl způsob napojení Lvice na Zelený kádr. Motivy jednání J. Bjačka byly v té chvíli hodně komplikované a pravděpodobně vedené snahou zachránit si v beznadějně situaci život. Bjaček skutečně získal od Žáčka jméno kurýra Bohuslava Neuwirtha, s jehož pomocí se dostávali uprchlíci z Ostravy do Hostýnských hor k Zelenému kádru, a sdělil je gestapu. Přitom ale před členy gestapa tajil, že i on sám měl v předcházejícím období se Zeleným kádrem kontakty a podílel se na zásobování partyzánského oddílu municí, finančními prostředky a potravinami. [84/](#)

Gestapo se rozhodlo nasadit na zjištěnou stopu svého konfidenta. Nejjednodušším řešením by bylo využít pro tento účel J. Bjačka, ale gestapáci už mu nevěřili a ponechali ho ve vězení. 20. října 1942 ho převezli do Brna a odtud byl na přímý příkaz vedoucího brněnské řídicí úřadovny gestapa vládního rady W. Nölleho odeslán do koncentračního tábora Mauthausen, kde byl v průběhu roku 1943 zlikvidován. [85/](#)

Kurýrem, jenž dopravoval stíhané osoby z Ostravy k Zelenému kádru, byl dělník Vítkovických železáren Bohuslav Neuwirth, který bydlel v ostravské kolonii Hlubina. Ostravské gestapo na něho na základě Bjačkových informací nasadilo jednoho ze svých nejnebezpečnějších konfidentů, bývalého parašutistu z výsadku S-1 Jana Kasíka, který měl na gestapu krycí značku MO-18. Kasík před Neuwirthem vystupoval ve své „autentické“ roli parašutisty vyslaného ze SSSR a podařilo se mu v průběhu dvou schůzek 22. a 23. září 1942 i díky znalosti prověřovacího hesla získat jeho důvěru. Díky Kasíkovým informacím získalo ostravské gestapo další záchytné body k pozdějšímu rozbití Lvíce. Prioritou pro něj ovšem v dané chvíli bylo proniknutí k Zelenému kádru. Kasíkovi se to podařilo díky tomu, že ho Neuwirth seznámil s členem Zeleného kádru Václavem Boháčem, který se po střetnutí partyzánského oddílu s gestapem na Chomýži ukrýval v Ostravě. Kasík před Boháčem opět věrohodně vystupoval jako parašutista pronásledovaný gestapem a žádal o ukrytí u partyzánského oddílu.

28. září odvezl Boháč Kasíka do tábora Zeleného kádru v Hostýnských horách. Jejich cestu vlakem z Ostravy-Vítkovic až do Hlinska pod Hostýnem sledoval člen ostravského gestapa Karl Wiedermerth.^{86/} V táboře Zeleného kádru byl Kasík prověřován členem oddílu „Josefem“ (snad Josefem Masným), ale po třech dnech odtud v obavě před prozrazením uprchl. Jeho nasazení přes proniknutí do partyzánského tábora neskončilo výrazným úspěchem a neumožnilo okamžitou likvidaci Zeleného kádru, a to zejména proto, že gestapo v té době nemělo vypracovanou techniku boje proti lesním oddílům, a především mu chyběly připravené mobilní jednotky, které by okamžitě podle zjištěných informací zasáhly. Na druhé straně díky Kasíkovi ostravské gestapo získalo další záchytné body k proniknutí do Lvíce. Na začátku října 1942 svolal vedoucí brněnské řídicí úřadovny gestapa vládní rada W. Nölle do Přerova operační poradu velitelů venkovských služeben gestapa, v jejichž teritoriu Zelený kádr působil. Z Přerova to byl kriminální komisař R. Karl, z Ostravy kriminální komisař A. Jost a ze Zlína kriminální komisař H. Ziegler. Poradu vedl kriminální rada O. Koslowski z Brna, který shrnul všechny dosavadní poznatky o Zeleném kádru. Bylo rozhodnuto, že celkové řízení operací převezme komisař Hans Ziegler, v jehož obvodu operovalo jádro partyzánského oddílu. Rovněž byly vyžádány posilové jednotky od německé ochranné policie, zbraní SS a branné moci.^{87/}

V následujících dnech gestapo rozvinulo širokou ofenzívu proti partyzánskému oddílu a síti jeho podporovatelů a lesy v Hostýnských horách obklíčili příslušníci německé ochranné policie a armády. 14. října 1942 byl po zatčení spojky partyzánského oddílu Ladislava Kopečného zorganizován úder přepadového komanda složeného z členů brněnské, zlínské a ostravské služeben gestapa a roty ochranné policie z Holešova proti novému úkrytu Zeleného kádru. Při přestřelce se znovu podařilo části partyzánů prorazit obklíčovací kruh a uprchnout. Do rukou gestapa ale padly jejich zásoby šatstva, potravin, zbraní, ale i deník skupiny a řada fotografií. Zatčena byla řada podporovatelů Zeleného kádru a 18. října byl v Ostravě-Michálkovicích zadržen i Václav Boháč, spojka mezi partyzánským oddílem a Ostravou. Boháče posléze gestapo získalo pro spolupráci.^{88/}

Za této obtížné situace se kolem 20. října 1942 vedoucí představitelé Zeleného kádru František Vychodil a Josef Masný uchýlili na Prostějovsko. Zde také proběhla závěrečná fáze existence prvního partyzánského oddílu v českých zemích. 24. listopadu 1942 gestapo a strážní prapor SS obklíčily obec Dzbel na Prostějovsku, kde se v domku Bohuslava Kapounka zdržoval Josef Masný. Ten v beznadějně situaci spáchal sebevraždu. Další tragédie se ve stejný den odehrála v nedalekém Budětsku, kde se na samotě Žleb ukrýval druhý vedoucí představitel Zeleného kádru František Vychodil. I on se zastřelil z vlastní zbraně, aby nepadl živý do rukou gestapa.^{89/}

V rámci ofenzívy proti Zelenému kádru zahájila ostravská služebna gestapa v součinnosti s gestapáky z Brna, Přerova a Zlína i úder proti Lvici. Záchytnými body byly – jak už bylo

uvedeno – výpovědi Ladislava Žáčka a Josefa Bjačka a informace získané od konfidenta Jana Kasíka. Mezi prvními byl už 19. září 1942 ve Vídni zatčen Josef Neugebauer, ale to bylo pravděpodobně v souvislosti s jeho kontakty s ilegální KSC na Ostravsku a teprve dodatečně gestapo zjistilo i jeho napojení na Lvici. Hlavní vlna zatýkání začala v listopadu 1942. 3. listopadu byl v Ostravě zatčen Josef Škuta, o den později si gestapo přišlo pro inženýra Antonína Kasalického, 17. listopadu byl rovněž v Ostravě zadržen Jan Navrátil a 30. listopadu Josef Luzar. [90/](#)

Díky výsledkům gestapo stále rozšiřovalo okruh svých informací o struktuře ilegální organizace a počet zatčených narůstal. V Čeladné byl 3. listopadu 1942 zatčen Josef Sovják a vzápětí si gestapo přišlo i pro učitele Antonína Langeho. Celá místní skupina v Čeladné pak byla likvidována v průběhu následujících dvou měsíců. Na začátku roku 1943 byly rovněž likvidovány skupiny Lvice v Pstruží a Frýdlantu nad Ostravicí. 4. ledna 1943 byl na Krajském soudu v Moravské Ostravě zatčen úředník Bohumír Dorazil a o čtyři dny později byl ve Frýdlantu nad Ostravicí v souvislosti s rozbíjením Lvice dopaden i Jindřich Oborný, který žil v ilegalitě už od doby odhalení Obrany národa.

Podle poválečné výpovědi kriminálního tajemníka Karla Hintringra, který v březnu 1943 vypracovával závěrečnou zprávu o Lvici, bylo na Ostravsku při vyšetřování této ilegální organizace zatčeno celkem asi 120 osob, mezi nimi prakticky všichni vedoucí představitelé. [91/](#) Jen nemnohým se podařilo tomuto osudu uniknout. Patřil k nim policejní štábní praporek František Mílek, který zvolil dobrovolnou smrt a při zatýkání se zastřelil. Z dosahu gestapa se podařilo v říjnu 1942 zachránit Vítězslavu Suskému a v lednu 1943 i Josefu Božkovi, který utekl na Slovensko. Stejnou cestu k záchraně zvolil i další člen Lvice Rudolf Sklár, který byl zatčen 4. ledna 1943, ale podařilo se mu z rukou gestapa vyvážnout. Konečně na určitou dobu zmizel ze zorného pole nacistů i Jan Krupa, který našel společně s Ottou Koblovským útočiště ve Valašském Meziříčí (viz níže). Podrobné historické zpracování zatýkání ostravského gestapa v síti Lvice v období listopadu 1942 až ledna 1943 zatím chybí. Ostravské služebně gestapa se při vyšetřování podařilo odhalit napojení ostravské Lvice na Přerovsko a Lipensko. Už při výsleších Ladislava Žáčka a Josefa Bjačka padlo jméno Otty Koblovského, o kterém zatčení vypovídali, že vede Lvici na střední Moravě. Tato stopa byla ovšem pro gestapo nepoužitelná, protože – jak už bylo uvedeno - Koblovský žil už od konce května 1942 v ilegalitě. Bohužel gestapo při vyšetřování zjistilo i jména některých dalších vedoucích představitelů Lvice na střední Moravě – Karla Klesnila, Josefa Koryčana, Ladislava Libigra a Bohumila Válka. Podle poválečného svědectví Josefa Koryčana – které ovšem není nijak potvrzeno z jiných zdrojů – použilo gestapo i na střední Moravě svého osvědčeného konfidenta Jana Kasíka, který se jako „sovětský parašutista“ zúčastnil z pověření ostravského centra Lvice instruktáže místních vedoucích středomoravské Lvice v lesích nad Veselíčkem. [92/](#) Ani závěrečná zpráva gestapa o Lvici z roku 1943, ani poválečné výpovědi zatčených členů ostravské a přerovské služebny gestapa se ovšem o této epizodě nezmiňují a nepotvrzují ji ani průběh zásahu gestapa proti středomoravské Lvici. Spíše se zdá, že k podrobným informacím o síti Lvice na střední Moravě se gestapo propracovávalo postupně přes často velice brutální výslechy zadržených ilegálních pracovníků.

Jak už bylo uvedeno, 17. listopadu 1942 byl v Ostravě zatčen Jan Navrátil z Veselíčka a rovněž v Ostravě došlo 7. ledna 1943 k zatčení Karla Klesnila a Jaroslava Doupala (oba z Lazníky) a Ladislava Libigra z Veselíčka. Mezitím byl 8. prosince 1942 mezi obcemi Lazníky a Veselíčko gestapem dopaden František Knápek, který plnil úlohu spojky mezi lipenskou Lvicí a Ostravou, a poté byl převezen do Kounicových kolejí v Brně. Ve stejný den byl v Malých Prosenicích zatčen i Stanislav Podepřel z Oseka nad Bečvou, jeden z přechovávatelů Otty Koblovského. [93/](#)

Gestapo se na úder proti středomoravské Lvici důkladně připravilo. Na přerovskou služebnu gestapa přijely v lednu 1943 dvě pětičlenné skupiny gestapáků z Ostravy a Brna. Celou akci

řídil člen ostravské služebny gestapa kriminální tajemník Karl Hintringer. 16. ledna 1943 byli do věznice přerovského okresního soudu dopraveni už předtím zatčení Karel Klesnil, Ladislav Libiger a Josef Koryčan (zatčený v Lazníkách kolem 10. ledna). Podle výslechů těchto ilegálních pracovníků pak bylo v následujících třech dnech skupinami gestapáků zatčeno a převezeno do přerovské věznice Okresního soudu dalších 53 osob (14 z Lazník, 1 z Lázníček, 7 z Veselíčka, 10 z Lipníka, 2 z Dolního Újezda, 7 z Tršic, 4 z Oseka nad Bečvou, 2 z Tupce, 3 z Malých Prosenic, 1 z Krčmaně, 1 ze Suchonic a 1 z Lipňan - jmenný seznam viz [příloha č. 1](#)). Do Přerova byl kvůli konfrontacím dopraven z Brna i František Knápek. Těmito úderý byla struktura Lvice na střední Moravě v podstatě rozbita, některé její skupiny byly zničeny úplně (např. Tršice, Lazníky, Lipník), některé byly načas ochromeny a později se znovu aktivizovaly (Osek nad Bečvou) a některé zůstaly úplně zatýkáni uchráněny (Výkleky, Jezernice, Brodek u Přerova).

Vzpomínky pamětníků potvrzují, že členové středomoravské Lvice byli už na začátku ledna 1943 varováni z Ostravy smluveným heslem před hrozícím nebezpečím. (V Ostravě probíhalo zatýkáni už v posledních měsících roku 1942.) Snažili se sice zahladit stopy – např. ukryli zbraně, falešné dokumenty a další kompromitující materiál - ale nebezpečí tím od sebe odvrátit nemohli. [94/](#)

Po hlavní vlně zatýkáni v polovině ledna 1943 gestapo i v následujícím období zasahovalo proti dalším zjištěným spolupracovníkům Lvice – např. 13. dubna 1943 byl v Lipníku zatčen Josef Ráb, 20. května 1943 v Oseku nad Bečvou Jaroslav Sedlář. Vyšetřování probíhalo i na Olomoucku, Kroměřížsku a Kojetínsku. Několik odhalených odbojářů se pokusilo o útěk z dosahu gestapa. Rudolf Koryčan z Lazník se skrýval v okolí své obce několik dní. Pak gestapo vyhlásilo, že nebude-li do tří dnů dopaden, bude uvězněna jeho rodina a členové obecního zastupitelstva. V důsledku této výhrůžky ho lazničtí občané chytili a odevzdali německým bezpečnostním složkám. [95/](#)

Delší dobu unikal holičský pomocník Karel Bolf z Lipňan, který společně s Antonínem Kelarem přemístili po rozbití laznické skupiny Lvice zbraně shromážděné touto skupinou do jiného úkrytu. Bolfovi se dařilo unikat gestapu až do léta 1943, pomoc mu kromě již zmíněného Antonína Kelara poskytovali manželé Hedvika a Jan Kupkovi z Kokor a v poslední fázi jeho skrývání i sestry Anna Bosáková a Marie Přecechtělová z Věrovan. A právě v jejich domku ve Věrovanech byl nakonec Bolf vypátrán zlínskou služebnou gestapa. V noci ze 17. na 18. srpna 1943 obklíčili jeho úkryt příslušníci nacistických bezpečnostních sil. Při pokusu o zatčení – verze o přesném průběhu této události se ovšem různí – byl Karel Bolf při přestřelce usmrcen. Smrtící výstřely měl vypálit gestapák R. Lindenthal. Pozatýkáni byli v průběhu srpna 1943 i Bolfovi podporovatelé – manželé Kupkovi (15. srpna), Anna Bosáková a Marie Přecechtělová (18. srpna) a Antonín Kelar (30. srpna). Pozoruhodným detailem je, že podle vzpomínky pamětníka hlásilo zprávu o zatčení Anny Bosákové a Marie Přecechtělové už o několik dní později české vysílání londýnského rozhlasu. Všechny pět zatčených Bolfových spolupracovníků bylo postaveno před nacistický soud a na začátku listopadu 1943 odsouzeno k trestu smrti. Rozsudek byl vykonán stětím 7. ledna 1944 v Praze na Pankráci. [96/](#)

Úspěšně se podařilo uniknout vedoucímu Lvice ve Výklekách Františku Sobkovi. Ten uprchl při hromadné zatýkáci akci gestapa v lednu 1943 a od té doby se až do konce okupace za pomoci ostatních členů výklecké odbojové skupiny ukrýval. V tomto případě se minuly účinkem jak vypsaná odměna, tak i výhrůžky gestapa. I František Sobek ovšem zaplatil krutou daň protinacistickému odboji – v dubnu 1945 padl jeho syn Dobroslav jako člen partyzánského oddílu Juraj při ozbrojeném střetnutí s nacisty v Bílovicích u Kostelce na Hané. [97/](#)

Neméně dramatické byly osudy vedoucí osobnosti Lvice na střední Moravě Otty Koblovského. Ten po svém útěku před gestapem na konci května 1942 využíval sítě úkrytů, kterými Lvice disponovala na střední Moravě. Zásobování mu mj. poskytovali jeho bývalý

nadřízený Vojtěch Hošťálek, ředitel mlékárny v Radslavicích, a Jarmila Mackovíková z Lazník, která ho posléze převedla do Lipníka k manželům Otýlii a Janovi Mackovíkovým.[98/](#) Další útočiště pak našel O. Koblavský v Přerově u manželky svého bývalého ilegálního spolupracovníka ze sítě Petičního výboru Věrní zůstaneme Růženy Smutkové. Z Přerova se přemístil na Valašsko, kam ho dopravil jeho spolupracovník Maxmilián Binder, úředník vlakové pošty.

Od začátku července 1942 pak O. Koblavského přechovávala ve Valašském Meziříčí rodina Richarda Rašky. I odtud O. Koblavský řídil ilegální činnost na střední Moravě a navazoval i další kontakty i na Valašskomeziříčsku (mj. v Poličné). Další útočiště ve Valašském Meziříčí našel v Sokolské ulici v domku Josefa Výrostka a Marie Dobšové, v němž se společně s ním ukrýval i Jan Krupa, který uprchl před zatčením z Ostravy. Oběma uprchlíkům opatřil nové falešné doklady člen Lvice učitel Antonín Lange, který rovněž udržoval spojení mezi nimi a jejich rodinami. Byla zvažována i varianta, že by Koblavský za pomoci lesníka Františka Kampa ze Starých Hamrů přešel hranice na Slovensko, ale on sám tuto možnost odmítl. [99/](#) Gestapo přivedla na stopu obou uprchlíků náhoda. Jan Krupa pravděpodobně nepovažoval své doklady za vyhovující, a proto požádal svoji valašskomeziříčskou podporovatelku Růženu Hamplovou, aby mu pomohla opatřit si nové. Dal jí dopis pro prodáváče firmy ASO v Ostravě Josefa Macháče, který měl zhotovení nových dokladů zprostředkovat. Hamplová skutečně dopis v Ostravě Macháčovi odevzdala, ale ten se zachoval neočekávaným způsobem. Buď ze strachu, nebo proto, že celou věc pokládal za provokaci (v té době už probíhala likvidace ostravské Lvice), ohlásil její návštěvu ostravskému gestapu a odevzdal i obdržený dopis. Členové gestapa Hamplovou zatkli a podle zjištěných údajů vyrazili 27. listopadu 1942 do Valašského Meziříčí. V domku Josefa Výrostka zatkli ostravští gestapáci Böckl a H. Wagner Jana Krupu a současně s ním i Josefa Výrostka (zahynul v únoru 1943 ve ostravském vězení na následky výslechů) a Marii Dobšovou (usmrcena 23.7. 1943 v Osvětimi). Na gestapo byli odvezeni i další členové rodiny Dobšovy. [100/](#)

V domku J. Výrostka byl ve chvíli přepadu gestapa ukryt i Otta Koblavský, ale opět se mu podařilo vyvážnout. Po tomto takřka zázračném úniku se znovu uchýlil na střední Moravu a ukrýval se v lazničkách lesích. To už se ale kolem středomoravské Lvice začalo stahovat nebezpečí zásahu gestapa, kterého si byli odbojáři poměrně dobře vědomi. Jarmila Mackovíková proto znovu převedla O. Koblavského do Valašského Meziříčí do bytu železničního zaměstnance Václava Krmely. Tento úkryt zprostředkoval Koblavskému Vladimír Horák z Poličné, který se s ním znal už z předválečné doby. [101/](#) Vyskytly se ovšem problémy se zásobováním uprchlíka potřebnými životními nezbytnostmi, a tak část potřebných potravin získával Václav Krmela od rodiny přednosty železniční stanice v Malých Prosenicích Kolářka, s jehož dcerou Jarmilou Kolářkovou pojil Koblavského i osobní vztah. Ve dnech 16.- 19. ledna 1943 rozbilo gestapo středomoravskou Lvici. Vyvinulo přitom velkou snahu o dopadení O. Koblavského, ve kterém právem vidělo klíčovou osobnost celé odbojové organizace. Po válce se dopadení členové gestapa nezávisle na sobě shodli na tom, že cesta k vypátrání posledního úkrytu O. Koblavského vedla přes členy rodiny Kolářkovy. [102/](#) 19. ledna 1943 byla zatčena Jarmila Kolářková a 3. února potkal stejný osud i její matku Alžbětu Kolářkovou. Ta – pravděpodobně pod nevybíravým nátlakem – vypovídala o zásobovacích návštěvách valašskomeziříčského železničáře Václava Krmely, který přechovával O. Koblavského. Gestapo později odeslalo Jarmilu i Alžbětu Kolářkovy s transportem do koncentračního tábora Osvětim, obě ale válku přežily.

K akci gestapa proti úkrytu O. Koblavského došlo den po zatčení Alžběty Kolářkové - 4. února 1943. Pětičlenné zatýkácké komando vedl sám vedoucí přerovské služebny gestapa kriminální komisař R. Karl, který společně s gestapáky B. Loibnerem a F. Carmanem vnikl do bytu Václava Krmely ve Valašském Meziříčí. Při vzniklé oboustranné přestřelce byl Otta Koblavský usmrcen. Podle svědectví V. Krmely byli původci smrtících výstřelů B. Loibner a

F. Carman. [103/](#) Tak se v necelých pětadvaceti letech uzavřel život jedné z nejvýraznějších postav protinacistického odboje na střední Moravě. Díky jeho statečné smrti nemohlo gestapo např. prokázat ilegální činnost důstojníkovi 12. praporu vládního vojska v Lipníku nad Bečvou majoru Ladislavu Komendovi, který měl velet případnému povstání proti nacistům na střední Moravě. Koblavský jako jediný člen Lvíce udržoval s Komendou osobní kontakt, a tak nyní chyběly gestapu přímé důkazy o aktivním zapojení Komendy do ilegální práce. (Ale už to, že Lvíce počítala se zapojením vládního vojska do případného povstání proti okupantům, muselo nutně zvýšit nedůvěru nacistů k tomuto tělesu. Pozdější odvelení většiny vládního vojska v květnu 1944 z protektorátu do Itálie bylo z tohoto hlediska logickou reakcí, která ale samozřejmě nesouvisela pouze s vyšetřováním Lvíce.)

V souvislosti s vypátráním O. Koblavského proběhlo i zatýkání jeho podporovatelů a spolupracovníků, kteří byli doposud na svobodě. Z Valašského Meziříčí byli uvězněni členové rodiny Krmelovy a Raškovy, z Poličné Vladimír Horák, z Radvanic ředitel mlékárny Vojtěch Hošťálek a rolník Bedřich Zajíc. [104/](#) V Přerově byl zatčen i se svou přechovávatelekou Růženu Smutkovou poštovní úředník Maxmilián Binder, v Kroměříži Miroslav Kojecký.

Osud zatčených členů Lvíce byl většinou tragický. Jen několik z nich stanulo před Vrchním zemským soudem ve Vratislavi. K trestu smrti byli tímto soudem odsouzeni Jan Mackovík (+3.2. 1944), Josef Neugebauer (+17.9. 1943), Jan Navrátil (+21.9. 1943), Ladislav Žáček (+21.9. 1943), Jan Krupa (+31.8. 1944) a Bohuslav Neuwirth. Válku přežil Josef Škuta, který byl ve Vratislavi odsouzen k desetiletému trestu vězení.

O většině zatčených odbojářů rozhodlo ostravské a brněnské gestapo k nelibosti nacistické justice samo. Z věznic v Brně a Ostravě vedla jejich cesta v transportech do Osvětimi, kde značná část z nich zahynula brzy po příjezdu. Vzhledem k tomu, že mezi těmito oběťmi byli zejména organizátoři odbojové činnosti, lze důvodně předpokládat, že nad nimi gestapo vyneslo neoficiální rozsudky smrti a poslalo je do Osvětimi s přípisem „návrát nežádoucí“. Část zatčených měla „štěstí“ aspoň v tom ohledu, že byla transportována do jiných koncentračních táborů, kde byla větší šance na přežití – např. Anna Podivínová byla odvezena do Ravensbrücku nebo Vojtěch Hošťálek do Dachau.

Co se týče celkového počtu obětí z řad Lvíce, jsou známá pouze rámcová čísla, která by bylo nutné podrobit podrobnějšímu historickému výzkumu. Podle poválečné zprávy historicko-dokumentační komise ÚV ČSPB bylo členy Lvíce asi 500 osob, z toho v prostoru Ostravska asi 250. Za činnost v této odbojové organizaci bylo zatčeno okolo 200 lidí, z nichž většina zahynula. [105/](#) Přesněji jsme informováni o mrtvých z řad Lvíce na střední Moravě – seznam 39 obětí nacistických represí ze soudních okresů Přerov, Lipník nad Bečvou a Olomouc viz [příloha č. 2](#).

Přes značný rozsah zatýkání a rozbití celkové struktury Lvíce se nacistickým bezpečnostním silám nepodařilo tuto odbojovou organizaci zničit úplně. Některé její místní skupiny zůstaly neobjeveny a po určité době za změněných podmínek opět aktivizovaly svoji činnost.

Partyzánská skupina Bílá lvíce (Jan Žižka)

Jednu z neodhalených buněk Lvíce tvořila skupina mladých důstojníků z Ostravy, která byla původně napojena na Josefa Luzara. Po jeho zatčení tito důstojníci na určitou dobu přerušili ilegální činnost, ale brzy se k ní opět vrátili. Jejich aktivita začala výrazně směřovat k sabotážní činnosti s využitím traskavin, které byly získávány zejména na dole František. Vzhledem k tomu, že činnost této skupiny, která používala zpočátku původní označení Lvíce (Bílá lvíce), nebo později název Jan Žižka, je dostatečně zpracována v dosavadní historické

literatuře, můžeme se zde omezit pouze na stručnou rekapitulaci její historie. [106/](#) Vůdčími představiteli této odbojové organizace, která postupně získávala další spolupracovníky na Ostravsku i jinde, byli poručík Josef Čapka z Paskova (zaměstnanec ostravského magistrátu), poručík Rudolf Ichnovský, který pracoval na dole František, a poručík Jan Bařina, úředník na ředitelství Severní dráhy Ferdinandovy. První významnou akcí Bílé Lvice byla diverze na železniční trati nedaleko stanice Lískovec u Frýdku 1. září 1943. Po výbuchu nastražené nálože vykolejila lokomotiva a sedm vagónů nákladního vlaku. V následujícím období skupina uskutečnila řadu diverzí s použitím výbušnin jak proti železniční dopravě, tak proti stožárům vysokého elektrického napětí. Skupině se rovněž podařilo v dubnu 1944 navázat spojení s parašutistou Rudolfem Peschlem, který byl na Moravu vyslán ze SSSR moskevským vedením KSČ a vysazen v noci z 9. na 10. září 1943 poblíž Ostrowieca v Polsku. Při prvních schůzkách vedoucích představitelů Bílé Lvice s R. Peschlem byl mj. změněn název odbojové organizace na Jan Žižka.

Gestapo samozřejmě původce nebezpečných diverzí intenzivně hledalo, a proto se představitelé Lvice rozhodli uskutečnit sabotážní akce i jiných regionech, a tím aspoň částečně odvést pozornost nacistických bezpečnostních složek od Ostravska. Člen Jana Žižky poručík Karel Martínek z Místku navázal kontakt se svým bývalým spolužákem z Vojenské akademie v Hranicích poručíkem Richardem Gospošem, který v Hranicích bydlel i v období okupace. Společně uskutečnili diverzi u obce Velká na Hranicku, kde se křižovala elektrická vedení o vysokém napětí. Nálože položené u Velké explodovaly 13. května 1944, strhly elektrický stožár a přerušily vedení. V důsledku toho byla celá oblast střední a severní Moravy s řadou podniků důležitých pro válečnou výrobu asi jednu hodinu úplně bez proudu a i v následujícím období byly dodávky elektrické energie silně omezeny. Definitivně byly následky diverze odstraněny až 24. května 1944. [107/](#)

V létě 1944 ostravské vedení Jana Žižky, tvořené Josefem Čapkou, Rudolfem Peschelem, Rudolfem Ichnovským a Janem Bařinou, provedlo reorganizaci odbojové skupiny, která se rozdělila na čtyři části – ostravskou (velitelem byl poručík Antonín Vystrčil), místeckou (poručík Karel Martínek), hranickou (poručík Richard Gospoš) a olomouckou (rotný Jan Čapka). [108/](#) Olomoucká skupina, v jejímž čele stál bratr Josefa Čapky, poštovní zaměstnanec Jan Čapka, provedla celkem tři diverze s použitím trhavin – všechny v průběhu srpna 1944. V noci z 20. na 21. srpna přerušila trať Přerov-Česká Třebová u Štěpánova, 25. srpna poškodila koleje u Příkaz a 29. srpna vybuchla nálož pod nákladním vlakem u Vrbátek na trati Olomouc-Nezamyslice. [109/](#) O činnosti hranické skupiny Jana Žižky – kromě již zmíněné diverze u Velké 13. května 1944 – chybí doklady a zdá se, že se její činnost příliš nerozvinula. Stejně jako pro původní Lvici, stalo se i pro Jana Žižku osudné působení konfidantů. Gestapo zachytilo důležitou stopu při vyšetřování tzv. Masarykovy gardy, odbojové skupiny se značně naivním způsobem ilegální činnosti, která byla do značné míry kontrolována agenty nacistických bezpečnostních sil. Mezi Janem Žižkou a Masarykovou gardou byly navázány určité kontakty, které gestapo využilo k průniku do Jana Žižky a k jeho likvidaci. K hlavnímu úderu došlo 14. září 1944, kdy gestapo zatklo většinu členů Jana Žižky a organizaci rozbilo. Parašutista Rudolf Peschel padl do jeho rukou 13. října 1944. Těsně před zářijovým úderem v Ostravě byla likvidována i olomoucká část Jana Žižky. Stalo se tak ovšem v jiné souvislosti a gestapo až později zjistilo souvislost mezi činností olomoucké a ostravské skupiny. [110/](#) Jedním z mála, kterým se podařilo zatýkání uniknout, byl výkonný velitel celé odbojové organizace Josef Čapka. Podařilo se mu uprchnout na Slovensko, kde se zúčastnil bojů Slovenského národního povstání. Po porážce povstání byl ale při přechodu Hronu 30. prosince 1944 zajat a převezen do Bratislavy a poté na ústřednu gestapa v Brně. Jeho osud se uzavřel 12. dubna 1945 v koncentračním táboře Mauthausen, kde byl usmrcen v plynové komoře společně s dalšími 213 vězni transportu KL 3 vypraveného gestapem z Brna. [111/](#) Většina jeho spolubojovníků z řad Jana Žižky měla větší štěstí. Řada z nich byla sice

odsouzena nacistickými soudy k trestu smrti, ale kvůli rychlému spádu událostí na konci války už nemohly být rozsudky vykonány.

V činnosti Bílé Lvice (Jana Žižky) můžeme najít jednu výraznou změnu oproti jejím přímým předchůdkyním - původní Lvici a Obraně národa. Zatímco tyto odbojové organizace se do značné míry zaměřovaly na přípravu rozsáhlého povstání proti nacistům a budovaly širokou základnu své činnosti, mladí důstojníci tvořící velitelský kádr Jana Žižky se dokázali poučit z dosavadních chyb (mnozí byli členy jak původní Lvice, tak i Obrany národa) a orientovali se na diverzní činnost proti železniční dopravě a zbrojní výrobě. S určitým zjednodušením je možno konstatovat, že nevytvářeli organizaci pro plnění možných úkolů v budoucnosti, ale rozšiřovali existující struktury pro zabezpečení okamžitých účinných odbojových akcí.

Partyzánský oddíl Juraj

Jednou z organizací Lvice na střední Moravě, která nebyla zatýkáním v lednu 1943 zasažena, byla skupina ve Výklekách. Gestapo sice zjistilo jméno jejího vedoucího Františka Sobka, ale tomu se podařilo uprchnout, a v následujícím období ho i s jeho rodinou členové výklecké Lvice ukrývali v okolí obce. Výklečtí odbojáři rovněž poskytovali pomoc řadě uprchlých sovětských válečných zajatců, kteří byli posléze přemístováni na Valašsko.

K výraznému oživení činnosti výklecké Lvice došlo v lednu 1945, kdy byly nacisty na střední Moravu poslány tisíce mladých lidí, aby budovaly opevnění proti blížící se Rudé armádě. Mezi těmito tzv. zákopníky byl i Josef Jakeš z Březiny u Tišnova, který původně patřil k podporovatelské síti parašutisty Rudolfa Procházky, jenž byl vyslán ze SSSR společně s výše zmíněným Rudolfem Peschem. Jakeš pomýšlel na založení vlastní sabotážní skupiny a totální nasazení na střední Moravě mu k tomu poskytlo vhodnou příležitost. Jeho pracovní skupina byla ubytována ve Staměřicích, kde se dostal do kontaktu s řadou odbojových pracovníků angažovaných původně ve Lvici. Na ilegální schůzce ve Výklekách koncem ledna 1945 pak byl založen partyzánský oddíl Juraj, jehož velitelem se stal Josef Jakeš a jeho zástupcem člen výklecké Lvice František Rakušan. (Juraj bylo i krycí jméno J. Jakeše, který při ilegální činnosti vystupoval jako poručík nebo kapitán.) Příslušníky oddílu se stali někteří bývalí členové Lvice, uprchlí sovětské válečné zajatci a rovněž i několik „zákopníků“, kteří přijeli společně s J. Jakešem. Oddíl si vybudoval v řadě obcí na Lipensku síť spolupracovníků, z nichž mnozí byli předtím zapojeni do Lvice. Zajímavé je, že původní vedoucí výklecké Lvice František Sobek se – na rozdíl od svého syna Dobroslava - zpočátku odmítl do činnosti oddílu Juraj zapojit, protože nesouhlasil s náplní jeho činnosti.[112/](#)

Partyzánský oddíl zahájil svou činnost získáváním střelných zbraní od soukromých osob a lesníků. Neúspěšně skončil 14. února 1945 přepad služebny německé celní stráže v Kyjanici, naproti tomu se zdarem proběhly přepady protektorátních četnických stanic v Tršicích a Velkém Újezdě o tři dny později.[113/](#) V závěru února 1945 většina partyzánů včetně sovětských zajatců odjela společně s ostatními „zákopníky“ zvláštním vlakem na Brněnsko, kde pokračovali v odbojové činnosti. Reakce nacistických bezpečnostních sil na akce partyzánů byla až překvapivě váhavá. Až 20. března byl do Tršic přesunut štáb a stíhací oddíl 1. roty 1. praporu policejního pluku SS 21 (pořádková policie) v počtu asi 60 mužů. Žádných úspěchů ale proti partyzánům nedosáhli – ani nemohli, oddíl Juraj tehdy na Lipensku nebyl - a tak byli na začátku dubna z Tršic odvoláni. [114/](#)

Zpět na střední Moravu se oddíl Juraj vrátil až 1. dubna 1945 a okamžitě rozvinul rozsáhlou činnost. U Dolního Újezda se partyzáni 3. dubna spojili s šestičlenným sovětským výsadkem vedeným majorem Anatolijem Anankinem, který byl vyslán sovětskou bezpečnostní službou NKVD. Tento desant byl vysazen na našem území někdy na přelomu let 1944 a 1945 buď na

Slovensku, nebo v okolí Bílovce, a udržoval radiotelegrafické spojení s Kyjevem. [115/](#) Dne 5. dubna 1945 zabili partyzáni z Juraje německého lesníka Ivo Stolbu, velitele Volksšturmu ve Veselíčku. O dva dny později obsadil partyzánský oddíl obec Tršice a J. Jakeš vyzval místní obyvatelstvo ve veřejném projevu v místním kině k podpoře partyzánů a Rudé armády. Ještě téže noci pak oddíl neúspěšně napadl skupinu německých vojáků ve Velkém Újezdě. 11. dubna se v hostinci v Zákřově konala schůzka mezi vedením Juraje a zástupcem odbojové skupiny z Dobřčic, na které byla projednávána vzájemná spolupráce a koordinace akcí. [116/](#) Ovšem už následujícího dne se situace v této oblasti pronikavě změnila příchodem silných protipartyzánských jednotek.

Činnost oddílu Juraj – zejména její ohlas mezi obyvatelstvem – nacisty silně znepokojovala. Na žádost velitele hranické vojenské posádky plukovníka Baumanna vyslal velitel týlového území skupiny armád Mitte generálporučík Brauner proti partyzánům kozácký prapor č. 574 (krycí označení Feuermittel), jehož početní stav činil 400 až 500 mužů. Jednotlivé eskadrony praporu se 12. dubna rozmístily na Lipensku ve Velkém Újezdě, Dolním Újezdě, Staměřicích a Výklekách. Velitelem praporu byl hejtman Panin, německým spojovacím důstojníkem kapitán Dittrich. Vedoucí přerovské služebny gestapa kriminální komisař Karl Streit vyslal k praporu dva přerovské gestapáky E. Gepperta a J. Hykadeho, aby usměrňovali protipartyzánské operace. [117/](#)

Po příchodu kozáků se členové Juraje rozhodli nebezpečnou oblast opustit a 16. dubna oddíl posílený o další velkou skupinu sovětských zajatců a několik Čechů odešel přes Čelechovice a Charváty na Prostějovsko. Před svým odchodem přepadli členové oddílu v noci ze 14. na 15. dubna 1945 četnickou stanici ve Vacanovicích a zabavili v Tršicích místnímu obyvatelstvu všechny lovecké zbraně, aby získali zbraně pro nové partyzány. Štáb kozáckého praporu, který sídlil ve Velkém Újezdě, se samozřejmě o partyzánské akci v Tršicích dozvěděl, a proto tam 16. dubna vyslal průzkumnou četou pod vedením poručíka Čorného. U obce Zákřov se tito kozáčtí průzkumníci setkali s místním občanem Antonínem Glírem, před kterým se vydávali za partyzány. Ten bohužel jejich provokaci neprohlédl a sdělil jim, že i v okolí Zákřova se ukrývají partyzáni vedení kapitánem Jurajem. Na další den si A. Glír domluvil s „partyzány“ u Zákřova další schůzku. [118/](#) K správnému pochopení celé situace je nutné ještě uvést, že v Zákřově měl partyzánský oddíl Juraj několik spolupracovníků a při svých přesunech několikrát obcí prošel.

17. dubna se v Zákřově celkem náhodně objevil člen jedné z odbojových skupin z Přerova – Miroslav Pospíšil z Rokytnice. Ten rovněž nevěděl, že partyzáni z oddílu Juraj už v okolí Zákřova nejsou, a hledal s nimi spojení. Společně se sedmi zákřovskými občany se pak večer setkal s kozáckou provokatérskou četou, která přišla do Zákřova upřesnit informace o hledaných partyzánech. Zákřovští na této schůzce darovali „partyzánům“ určité množství potravin a M. Pospíšil jim slíbil, že je jeho odbojová skupina převezme, vyzbrojí a převede do Přerova. Nazítří večer se měla uskutečnit další schůzka. M. Pospíšil ovšem nebyl úplně přesvědčen, že se jedná o skutečné partyzány, a proto se rozhodl celou věc důkladně prověřit. Zákřovského občana Oldřicha Oheru pověřil, aby „partyzánům“ vyřídil, že je jeho skupina převezme až pozítří, a v průběhu 18. dubna Zákřov opustil. [119/](#) Nic už ale nemohlo zabránit tragédii, ke které se schylovalo.

Po návratu provokatérské čety do Velkého Újezda byla uspořádána 18. dubna 1945 porada štábu kozáckého praporu, na kterou se dostavil i šéf přerovského gestapa kriminální komisař Karl Streit. Bylo rozhodnuto Zákřov silami celého praporu neprodyšně obklíčit, načež mělo třicet kozáků jít do obce a přesvědčit se, zda tam partyzáni skutečně jsou, a pak dát signál osvětlovací raketou ostatním. 18. dubna kolem půl deváté večer přitáhli silně vyzbrojení kozáci ze všech stran k Zákřovu. Když jejich průzkumný oddíl vešel do obce, uviděl dva zákřovské občany, které pokládal za hledané partyzány, a zahájil na ně palbu. Střelbou byly zapáleny některé budovy a zraněni tři obyvatelé Zákřova. [120/](#) V průběhu noci byli zatýkáni

zákřovští muži a také lidé, kteří po spatření požáru přispěchali na pomoc z okolních obcí. Následující den ráno kozáci odvedli třiatdvacet zatčených mužů do Velkého Újezda, kde je uvěznil. Čtyři občané z Tršic byli 19. dubna propuštěni, ale ostatní byli o den později převezeni na nákladním autě do dřevařské boudy v lesích u Kyjanice. V této boudě, ležící už na území odtrženého pohraničí, byli pak všichni zabiti výstřelem do týla. Roli katů sehráli s největší pravděpodobností příslušníci přerovského gestapa Ernst Geppert a Josef Hykade. [121/](#) Dřevařská bouda pak byla obložena dřevem, polita benzínem a zapálena. Příští den se místo zločinu snažili zamaskovat příslušníci německé pohraniční policie, kteří spáleniště rozhrabali a ohořelé zbytky těl zasypali zemí.

Mezi zavražděnými byli kromě náhodných obětí i lidé zapojení v odbojových skupinách nebo žijící v ilegality. Patřili k nim Josef Musil, František Švec a Josef Jahn, bývalí partyzáni tzv. Velkobystřické partyzánské skupiny, kteří se ukrývali v Tršicích a oné tragické noci se vydali Zákřovu na pomoc. V dřevařské boudě byli usmrceni i zákřovští občané Josef Marek a Jan Plánička, kteří byli zapojeni do činnosti Lvice (viz výše). Zahynul i hlavní spolupracovník oddílu Juraj v Zákřově Jan Ohera, který se mj. v předcházejícím období podílel na ukrývání uprchlých sovětských zajatců. Konečně mezi popravenými byl i osmnáctiletý Otto Wolf, který jako Žid odmítl v roce 1942 nastoupit transport do koncentračního tábora a společně s rodiči a sestrou se tři roky ukrýval v Tršicích a Zákřově. Jeho příbuzní se oné tragické noci zachránili, ale Otto Wolfa dostihla smrt několik dní před koncem války. (Seznam obětí zákřovské tragédie viz viz [příloha č. 3](#))

Otázkou zůstává, proč byli lidé zatčeni v Zákřově usmrceni prakticky bez vyšetřování a bez schválení poprav vyššími nacistickými místy. Důvodů pravděpodobně existuje několik. Jak potvrzují svědecké výpovědi, byly podobné metody při „protipartyzánské činnosti“ kozáckého praporu Feuermittel na území SSSR i jinde běžné. [122/](#) Zdá se také, že rychlou likvidací zadržených chtělo přerovské gestapo a kozáci zakamuflovat před svými nadřízenými skutečnost, že akce v Zákřově skončila v podstatě neúspěšně a partyzánský oddíl Juraj se jim vypátrat nepodařilo. Člen přerovského gestapa E. Geppert vypracoval dokonce silně zkreslené hlášení o celé akci, ve kterém tvrdil, že po nich partyzáni v Zákřově stříleli. [123/](#) Konečně je nutno upozornit na to, že v případě kozáckého praporu Feuermittel se jednalo o armádní (nikoliv policejní) jednotku, která nepodléhala kontrole nacistického bezpečnostního aparátu v protektorátu (tj. v konečné instanci K. H. Franka). Nacisté v té době ztratili obavy, které měli po většinu okupace z vyvolání povstání českého obyvatelstva, jež by způsobilo vážné problémy v protektorátu, důležité zbrojní a zemědělské základně Třetí říše. Věděli totiž, že v nejbližší době bude oblast Moravy vojensky ztracena a do popředí vystoupila snaha pacifikovat území přiléhající k bojovému prostoru wehrmachtu všemi metodami.

Po odchodu oddílu Juraj z Lipenska na Prostějovsko zůstali v původní oblasti působení dva členové z desantu NKVD – jeho velitel Anatolij Anankin a další parašutista Vasil Senkievič. Zbylí čtyři výsadkáři se už 8. dubna vydali do oblasti Přílep na Holešovsku, aby navázali spojení se štábem 1. čs. brigády Jana Žižky, který v této oblasti operoval. Asi po týdnu se měli vrátit, ale kvůli protipartyzánským operacím nacistů na Holešovsku to neudělali a posléze přešli přes frontu k Rudé armádě. [124/](#)

Parašutisté Anatolij Anankin a Vasil Senkeievič se v druhé polovině dubna 1945 zdržovali zejména ve vesnici Přestavky na Olomoucku, kam jim jejich podporovatelská síť, opírající se o bývalé členy Lvice, dodávala zpravodajské informace. V noci z 30. dubna na 1. května se v Přestavkách v místním hostinci, který patřil Jaroslavu Tuškovi, konala schůzka mezi Anankinem a představitelem ilegální komunistické skupiny z Olomouce Ludvíkem Freitem (krycím jménem Záruba). Freit na ní předal Anankinovi plány opevnění Olomouce, které se komunistickému odboji podařilo získat z olomoucké radnice. V průběhu této schůzky ale do Přestavk vnikla četa kozáků praporu Feuermittel, která získala od konfidenta gestapa Ladislava Uhlíře informace, že v přestavlkém hostinci občas dochází ke schůzkám

partyzánů. Při této náhodné razii došlo k přestřelce mezi Anankinem a kozáky, při níž byli tři členové praporu Feuermittel postřeleni. V odvetu za to usmrtili té noci kozáci v Přestavlkách sedm českých občanů a vypálili řadu domů (viz [příloha č. 4](#)). Samotnému Anankinovi se podařilo uprchnout. [125/](#)

V závěru této kapitoly je ještě vhodné se zmínit o působení partyzánského oddílu Juraj na konci války po jeho odchodu z Lipenska. Vzhledem k tomu, že činnost oddílu v tomto období je přehledně zachycena v dosavadní odborné literatuře, můžeme se i zde omezit pouze na stručný nástin. [126/](#) Na Prostějovsku rozvinul oddíl Juraj rozsáhlou aktivitu, a to i ve spolupráci s dalšími odbojovými organizacemi a partyzánskými oddíly. V noci z 19. na 20. dubna 1945 při přestřelce s nacistickými vojáky v Bílovicích zahynul člen oddílu Dobroslav Sobek a další dva partyzáni byli zraněni. 20. dubna přepadl oddíl Juraj nedaleko osady Maleny vlak, ve kterém cestovala skupina příslušníků SS. Při vzniklé přestřelce zahynulo údajně 12 esesáků, tři civilní cestující a Josef Augustin, člen odbojové skupiny Rikitan, která úzce spolupracovala s oddílem Juraj. V následujících dnech napadal oddíl Juraj v prostoru Dražanské vrchoviny se značným úspěchem skupiny německých vojáků, za zmínku určitě stojí bojové střetnutí s nacistickou protipartyzánskou jednotkou (část 6. roty policejního pluku SS 21) u vesnice Pohora dne 4. května 1945. Při této přestřelce zabili partyzáni jedenáct německých policistů a čtyři další zranili. [127/](#) V prostoru obce Kořenec se 8. května oddíl Juraj spojil s jednotkami 18. sovětské armády, které tvořily levé křídlo 4. ukrajinského frontu. Následující den se partyzánský oddíl ještě účastnil osvobození města Boskovic, čímž jeho bojová cesta skončila.

Činnost členů Lvíce na střední Moravě v květnu 1945

Příslušníci odbojové organizace Lvíce se zapojili i do dramatických událostí na samotném sklonku války. Členové brodecké Lvíce Josef Müller a Otakar Matějček navázali kontakt s již několikrát zmíněnými parašutisty NKVD Anatolijem Anankinem a Vasilem Senkievičem, kteří si vytvářeli z uprchlíků ze zajateckého tábora v Mariánském Údolí ozbrojenou skupinu. Tato skupina, ukrývaná v Suchonicích a Čelechovicích, ovšem trpěla nedostatkem zbraní. Proto parašutisté obrátili pozornost k nedalekému Brodku u Přerova, kde byla na konci roku 1944 umístěna v místní sokolovně opravná poškozených zbraní a do místní sladovny přestěhována část vybombardované zbrojovky z Kuřimi. V noci z 30. dubna na 1. května 1945 se do Brodku vypravila patnáctičlenná skupina sovětských partyzánů vedená parašutistou Vasilem Senkievičem. Průvodce jim dělali Josef Müller a Otakar Matějček. Skupina nejdříve v Brodku navštívila místního autodopravce Josefa Dytrycha a odjela s ním okolo 23. hodiny jeho vozem k sokolovně. Stráž složená z šesti Rakušanů zbraně uložené v sokolovně bez odporu vydala. Partyzáni pak okolo půlnoci odjeli Dytrychovým autem do Suchonic, kde byly zbraně ukryty. [128/](#) Téže noci se odehrálo i výše popsání tragické střetnutí v nedalekých Přestavlkách.

První květnový den roku 1945 vypuklo v Přerově povstání, které bylo vyvoláno mylnou zprávou o kapitulaci Německa. Po železniční trati se zpráva o povstání rozšířila i do nedalekého Brodku u Přerova. Místní vlastenci odzbrojili několik skupin německých vojáků a transport Maďarů ve vlaku na brodeckém nádraží, ale celková situace zůstávala nejistá. Proto se skupina odbojářů z místního cukrovaru (Josef Müller, Otakar Matějček, Miroslav Stroupek a Stanislav Černoušek) vydala v ukořistěném německém nákladním autě pro pomoc za skupinou sovětského parašutisty A. Anankina. Projeli přes Kokory, kde se je místní německá posádka snažila zadržet, neúspěšně hledali partyzány v Čelechovicích a v Nelešovicích, uspěli až v Suchonicích, kde jim parašutista Vasil Senkievič přidělil několik mužů ze svojí skupiny. Zpět se nákladní auto vracelo přes Krčmaň a Majetín. V Majetíně se osádka auta pokusila odzbrojit místní německou posádku a po náhodném výstřelu, jenž zranil nadporučíka

wehrmachtu, došlo k ostrému střetnutí s německými vojáky, kteří použili granáty a těžký kulomet. Při přestřelce byl na místě usmrčen Josef Müller, zraněni byli Stanislav Černoušek, František Štěpán a dva sovětsí partyzáni Ivan Tabasnjuk a Stěpan Komonjuk. Přes ošetření, které jim poskytli majetnější občané, I. Tabasnjuk a F. Štěpán o několik dní později svým zraněním podleli. Rovněž Němci měli při střetnutí dva zraněné. [129/](#)

Nacisté se z překvapení vyvolaného vznikem povstání rychle vzpamatovali. Německé armádní a policejní síly soustředěným náparem povstání v Přerově potlačily a zasáhly i proti Brodku, kde byla nasazena tanková jednotka a obrněný vlak. V noci z 1. na 2. května byli pravděpodobně příslušníky SS zatčeni tři brodeckí občané, kteří se aktivně účastnili předcházejících dramatických událostí. Jejich mrtvá těla byla později nalezena společně se 14 popravenými z Kožušan ve dvou hromadných hrobech u pevnůstky č. 13. za olomouckou nemocnicí. Jedním z popravených byl i brodecký odborný učitel Jaroslav Hradil, poručík v záloze, který se rovněž v předcházejícím průběhu okupace účastnil ilegální činnosti Lvíce. [130/](#)

Střední Morava se v květnu 1945 stala prostorem bojů mezi sovětskými vojsky a ustupující německou armádou. Jak tragicky prokázalo přerovské povstání, nemohly se místní skupiny domácího odboje vzhledem k vlastní početní slabosti a zejména nedostatečné výzbroji odvážit otevřeného střetnutí s německou brannou mocí. Přesto se snažily podle svých možností Rudé armádě pomoci a zaměřily se zejména na uchránění důležitých komunikačních bodů před zničením. Dosáhly přitom určitých úspěchů, ale zaplatily i cenu v lidských životech.

Jezernické skupině Lvíce pod vedením Metoděje Oblouka se podařilo 7. května 1945 odstranit nálože od železničních viaduktů a mostů u Jezernice, a tím zabránit jejich zničení. Skupina rovněž zajala devět německých vojáků a předala je Rudé armádě. [131/](#)

V Oseku nad Bečvou a nedalekém Oldřichově vznikla v září 1944 nová odbojová skupina, které se podařilo získat část zbraní z původních zásob Lvíce. V čele této nově utvořené asi dvanáctičlenné skupiny, která zahrnovala především mladé lidi, ale i některé původní členy Lvíce, stál četař František Halaxa. V závěru války se tato skupina zaměřila na maření destrukčních akcí německé armády v okolí Oseku. Členům skupiny se podařilo zabránit vyhození silničního mostu na dolním konci Oseku a zabetonováním otvorů pro výbušné nálože zmařit i vyhození železničního mostu mezi Osekem a Veselíčkem. Nezdarem naproti tomu skončil pokus zachránit silniční most mezi Osekem a Lipníkem a tragédií přinesla snaha o uchránění železobetonového mostu mezi Osekem a Oldřichovem. Pět mladých lidí z Oldřichova se pokusilo v noci z 4. na 5. května zabetonovat v něm otvory určené pro trhaviny. Bohužel je přitom přistihla německá hlídka. Josefu Chrobákovi a Josefu Odstrčilovi se podařilo skočit do vody a uniknout, ale tři zbývající – Jiří Knop, Oldřich Odstrčil a Stanislav Dlouhý - byli zatčeni a odvečeni nejdříve do měšťanské školy v Oseku a poté do hospodářské školy v Lipníku nad Bečvou, kde byla umístěna jednotka SS. Jiří Knop se v lipenské škole pokusil o útěk a byl při něm zastřelen, Oldřich Odstrčil a Stanislav Dlouhý zůstali i po válce nezvěstní a s pravděpodobností hraničící s jistotou se dá předpokládat, že i oni byli nacisty usmrčeni. Most mezi Osekem a Oldřichovem Němci vyhodili do povětří časně ráno 8. května 1945. [132/](#)

Ve stejný den skončila i druhá světová válka v Evropě. Svůj podíl na porážce nacistického Německa měli i stateční vlastenci z odbojové organizace Lvíce.

Poznámky

1/ Je charakteristické, že v jinak kvalitní souhrnné slovníkové příručce Český antifašismus a odboj (Praha 1988) je u hesla „Lvíce“ pouze odkaz na heslo „Nemo“, u kterého je popsána historie této brněnské odbojové skupiny, zatímco ostravské Lvíce se zde týká pouze několik slov v jednom souvětí. Činnosti ostravské Lvíce jsou zčásti věnovány práce Františka Čvandy

- Noční akce (Ostrava 1965) a V nerovném boji (Ostrava 1990).
- 2/ Státní okresní archiv (dále SOkA) Přerov, fond Svaz protifašistických bojovníků (dále SPB) Přerov, signatura 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné organizaci Lvice (český překlad).
- 3/ Stolařík, Ivo: Patřili k prvním, Ostrava 1994, s. 64.
- 4/ Borák, Mečislav: Odboj proti okupantům, In: Bakala, Jaroslav a kol.: Dějiny Ostravy, Ostrava 1993, s. 379. O účasti členů Lvice na ilegálních přechodech hranic do Polska viz Kojecký, Miroslav: Odbojová činnost v Lipníku nad Bečvou, Lipenský kulturní kalendář (dále LKK), únor 1979, s. 6.
- 5/ Český antifašismus a odboj, c. d., s. 263.
- 6/ Vzpomínky Jarmily Bezděkové – Koláčkové, archiv autora. Další údaje o životě O. Koblovského viz Nebylo bezejmenných hrdinů, II. díl, Přerov 1988, s. 15. Kojecký, M.: Odbojová činnost v Lipníku nad Bečvou, c. d., s. 6. Prosenice 1275 – 2000, Prosenice 2000, s. 275.
- 7/ Zemský archiv (dále ZA) Opava, fond Mimořádného lidového soudu (dále MLS) Ostrava, Ls 148/47 - Karl Wiedermerth, protokol z 6. 6. 1946. Podrobně o vytváření a činnosti ON na Moravě viz Vašek, František – Štěpánek, Zdeněk: Zvedli hlavy mezi prvními. Vlastivědný věstník moravský (dále VVM), 1998, č. 1, s. 14-25 a č. 2, s. 113-130.
- 8/ V některých publikacích je Václav Pukl mylně zaměňován se svým bratrem Jaromírem Puklem, který byl rovněž jedním z vedoucích představitelů ON na Hranicku a později významným spolupracovníkem západního paravýsadku Clay. O hranické ON viz Hranicko v odbojích 1914-1989, Hranice 1996, s. 26-29, materiály z expozice Pamětní síně odboje v Hranicích a Skýpala, Marek: Obrana národa na Ostravsku, Přerov 2002, s. 70-74.
- 9/ K Obráně národa na Přerovsku viz Kopeček, Pavel: Obrana národa a sokolský odboj na Přerovsku v období okupace, Sborník SOkA Přerov, 2000, s. 79-101.
- 10/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/4762/1985 – zpráva Jaroslava Zehnalů o činnosti ve vojenské organizaci domácího odboje ON.
- 11/ Čelovský, Bořivoj: So oder so. Ostrava 1997, s. 250-251.
- 12/ Obecně o činnosti PVVZ viz např. Vrabec, Václav: Antifašistický odboj – zmařené naděje, Praha 1992. O vývoji PVVZ na Moravě viz Vašek, František – Štěpánek, Zdeněk: Předpoklady vzniku Moravské pětky, Časopis Matice moravské (dále ČMM), 1998, č. 1, s. 71-94.
- 13/ O této skupině PVVZ viz vzpomínky Josefa Konečného, Kultura Přerova (dále KP), únor 1966, s. 22-23 a SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/4767/1985 – dopis Josefa Konečného Karlu Rosmusovi.
- 14/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/5372/1986 – vzpomínky Františka Lančíka.
- 15/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/5603/1986 – vzpomínky Antonína Česala.
- 16/ Podrobně o zapojení přerovských odbojářů do organizace přechodů viz Kopeček, P.: Obrana národa a sokolský odboj na Přerovsku v období okupace, c. d., s. 88-90.
- 17/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/1116/1979 – místopřísežné prohlášení Růženy Smutkové.
- 18/ SOkA Přerov, pozůstalost Františka Lančíka, i. č. 14.
- 19/ O dopravě potravin do Prahy viz vzpomínky Rostislava Velického, archiv autora.
- 20/ Podle zprávy o Nemu-Lvici (Slezské muzeum v Opavě, fond Muzea revolučních bojů a osvobození, i. č. III V - 369) byly červené nebo růžové trojúhelníky určeny pro členy hlavního štábu odbojové organizace, modré pro vedoucí skupin a bílé pro řadové členy a spojky.
- 21/ Možíš, Milan: Komunisté v čele národně osvobozenického zápasu na střední Moravě v letech 1939-1945, Olomouc 1983, disertační práce.
- 22/ SPB Přerov, 1/203/1979 - činnost ileg. skupiny Odboj III Lvice - Lazníky podle vzpomínek Josefa Koryčana.
- 23/ O činnosti lipenské Lvice viz SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/201/1979 – Lvice – odbojová

- skupina Lipník nad Bečvou a okolí. Kojecký, M. : Odbojová činnost v Lipníku nad Bečvou, c.d., s. 5-11.
- 24/ Žádosti o přiznání charakteru partyzána – Ladislav Komenda a Bohuslav Kraus, materiály Antonína Hradílka. SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/5580/1986 – životopis Ladislava Komendy.
- 25/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/248/1978 – Ladislav Bena – odbojová činnost v Oseku nad Bečvou, 1/201/1979 – Lvice – odbojová skupina Lipník nad Bečvou a okolí. Kojecký, M. : Odbojová činnost v Lipníku nad Bečvou, c.d. , s.7. Rusnok, Josef: 2. světová válka, In: Osek nad Bečvou (Putování staletími), Osek nad Bečvou 2002, s. 74-78.
- 26/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/ 202/1979 – činnost skupiny Lvice – Veselíčko.
- 27/ SOkA Přerov, dále SPB Přerov, 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné organizaci Lvice.
- 28/ Odboj proti okupantům na Valašskomeziříčsku, III. část, metodický materiál OV SPB Valašské Meziříčí, s. 151.
- 29/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/203/1979 - zpráva Komise pro vydávání osvědčení podle zák. č. 255/46 Sb. o odbojové skupině Lvice – Lazníky a okolí.
- 30/ Vzpomínky Františka Rakušana, archiv autora. Pamětní kronika obce Výkleky 1922-1978, Obecní úřad Výkleky.
- 31/ Tršice, Praha 1984, s. 92. Bartoš, Josef: Odboj proti nacistickým okupantům na Olomoucku v letech 1939-1945, Olomouc 1997, s. 77.
- 32/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/203/1979.
- 33/ Vzpomínky Augustina Žilinského, KP, červen 1967, s. 208. Vzpomínky Ladislava Vysloužila, archiv autora.
- 34/ Vzpomínky Jarmily Bezděkové – Koláčkové a Libuše Petrošové, archiv autora.
- 35/ Pamětní kronika obce Radslavice 1939-1956, Obecní úřad Radslavice.
- 36/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/5660/1986 – zpráva o členech Lvice.
- 37/ SOkA Přerov, prezidiální spisy OÚ Přerov 1939-1945, kart. 72, i. č. 2319.
- 38/ SOkA Přerov, prezidiální spisy OÚ Hranice 1938-1945, kart. 72, i.č. 479.
- 39/ SOkA Přerov, prezidiální spisy OÚ Přerov 1939-1945, kart. 72, i. č.2243.
- 40/ SOkA Přerov, prezidiální spisy OÚ Přerov 1939-1945, kart. 71, i.č. 2094, kart. 72, i.č. 2619.
- 41/ SOkA Přerov, prezidiální spisy OÚ Hranice 1938-1945, kart. 72, i.č. 479.
- 42/ SOkA Přerov, prezidiální spisy OÚ Hranice 1938-1945, kart. 72, i.č. 607.
- 43/ Vzpomínky Františka Rakušana, archiv autora. Domes, Karel: Z historie Velkého Újezda a okolí, Ostrava 1974, s. 69.
- 44/ O tomto výsadku viz např. Orošnják, Alexandr: Parašutisté na Olomoucku v letech 1941-1945, Olomouc 1992, diplomová práce na kat. hist. FF UP, s. 17-30. Halama, Václav: Chronologie zrady, In: Morava v boji proti fašismu, II, Brno 1990, s. 37-68.
- 45/ O napojení parašutistů na skupiny domácího odboje na střední Moravě viz Kopeček, P.: Se smrtí na dosah, Přerov 2000, s. 13- 24 aj.
- 46/ Tamtéž, s. 45-52. O výsadku S-1 podrobně viz např. Richter, Karel: A v zádech měli smrt, Třebíč 1997.
- 47/ Sládek, Oldřich: Zločinná role gestapa, Praha 1986, s. 168.
- 48/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/4497/1985 – vzpomínky Marie Němcové, prezidiální spisy OÚ Přerov 1939-1945, kart. 72 , i.č. 2483.
- 49/ Kural, Václav: Vlastenci proti okupaci, Praha 1997, s. 160.
- 50/ Seznam popravených viz Halama, V: c. d., s. 66-68.
- 51/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné organizaci Lvice.
- 52/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 2/6159-6160/1987.
- 53/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné

organizaci Lvíce.

54/ Čvanda, F: V nerovném boji, c. d., s. 72.

55/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/200/1979 – zpráva ÚV ČSPB o činnosti skupiny Lvíce – Moravská Ostrava.

Přikryl, Josef: KSČ v čele boje proti nacistickým okupantům na střední a severní Moravě, Olomouc 1980, s. 42.

56/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné organizaci Lvíce.

57/ Tamtéž.

58/ Adamec, Tomáš: Odbojová organizace Lvíce na Frýdlantsku, Sborník SOkA Frýdek-Místek, sv. 3(2002), s. 5-14.

59/ Kojecký, M: Odbojová činnost v Lipníku n. Bečvou, c. d. s.5-6. Přesný název zmíněné polské odbojové organizace byl Organizacja Orla Białego. Tato organizace vyvíjela samostatnou činnost od konce září 1939 do začátku roku 1940, kdy se stala součástí Związku Walki Zbrojnej. Viz Borodziej, Włodzimierz: Polska Podziemna 1939-1945, Varšava 1991, s. 369. O činnosti skupiny RU-DA viz Gebhart, J.- Koutek, J. – Kuklík, J.: Na frontách tajné války, Praha 1989, s. 275-276 aj.

60/ Přikryl, J: První partyzánská skupina Zelený kádr, Kroměříž 1985, s. 18.

61/ Tamtéž, s. 22-23 a vzpomínky Vladimíra Zavadilíka, archiv autora.

62/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné organizaci Lvíce. Kojecký, M: Odbojová činnost v Lipníku n. Bečvou, c. d., s. 6.

63/ Adamec, T.: Odbojová organizace Lvíce na Frýdlantsku, c.d., s. 11.

64/ SOkA Přerov, pozůstalost F. Lančíka, i. č. 8.

65/ Zemský archiv (dále ZA) Opava, pob. Olomouc, fond Mimořádný lidový soud (dále MLS) Olomouc, Ls 233/47 – Fridrich Carman, protokol stanice SNB ve Valašském Meziříčí. Vzpomínky Ferdinanda Milfajta, KP, říjen 1966, s. 96-99.

66/ Vzpomínky Libuše Petrošové, archiv autora.

67/ ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls 233/47 – F. Carman, výslech F. Carmana. Vzpomínky Jaroslava Davídka, Prosenice 1275-2000, c. d., s. 275-276.

68/ Kojecký, M: Odbojová činnost v Lipníku nad Bečvou, c. d., s. 6.

69/ Vzpomínky Františka Sigmunda, KP, říjen 1967, s. 263. SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/205/ 1979 – popis odbojové činnosti skupiny Jindra.

70/ O plánech skupiny Jindra viz Vašek, František- Štěpánek, Zdeněk: První a druhé stanné právo na Moravě, Brno 2001, s. 71.

71/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/4763/1985 – vzpomínky Boženy Pavlišťkové. Kojecký, M: Odbojová činnost v Lipníku nad Bečvou, c. d., s. 6. Kuklík, Jan: Závěrečná fáze činnosti Ústředního vedení odboje domácího (ÚVOD), In: Rok 1942 v českém odboji, Praha 1999, s. 36.

72/ Čvanda, F.: Noční akce, c. d., s. 74-77.

73/ ZA Opava, MLS Ostrava, Ls 190/47 – Karl Hintringer, protokol z 3. 2. 1947, Ls 148/47 - Karl Wiedermerth, protokol z 6. 6. 1946.

74/ Jelínek, Zdeněk: Operace Silver A, Kolín 1984, s. 79-80.

75/ ZA Opava, MLS Ostrava, Ls 190/47 – Karl Hintringer, protokoly z 3.2. 1947 a 12.11. 1946.

76/ Tamtéž.

77/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 2/6159-6160/1987 a 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné organizaci Lvíce.

78/ Sládek, Oldřich: Přicházeli z nebe, Praha 1993, s. 121.

79/ Přikryl, J.: První partyzánská skupina Zelený kádr. c.d. s. 31.

80/ Odboj proti okupantům na Valašskomeziříčsku, c. d. ZA Brno, MLS Brno, Ls 44/47 –

- Kurt Leische – konečná zpráva oblastní úřadovny StB v Brně.
- 81/ SPB Přerov, 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné organizaci Lvice.
- 82/ Tamtéž.
- 83/ Sr. Čvanda: Noční akce, c.d. s. 74-75.
- 84/ SPB Přerov, 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné organizaci Lvice.
- 85/ ZA Opava, MLS Ostrava, Ls 190/47 – Karl Hintringer, protokol z 12. 11. 1946.
- 86/ ZA Opava, MLS Ostrava, Ls 148/47 – Karl Wiedermerth, protokol z 6. 6. 1946.
- 87/ Sládek, Oldřich: Ve znamení smrtihlava, Praha 1991, s. 42-43. Viz také ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls 1426/46 – Bohumil Loibner, popis vlastní činnosti.
- 88/ Přikryl, J: První partyzánská skupina Zelený kádr, c. d., s. 40.
- 89/ Tamtéž, s. 41-43.
- 90/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 2/6159-6160/1987.
- 91/ ZA Opava, MLS Ostrava, Ls 190/47 – Karl Hintringer, protokol z 3.2. 1947.
- 92/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/203/ 1979.
- 93/ Tamtéž. Pamětní kronika obce Lazník 1924-1959, ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls 233/47 – F. Carman, zpráva stanice SNB v Malých Prosenicích. Osek nad Bečvou (Putování staletími), c. d., s. 77.
- 94/ SOkA Přerov, SPB Přerov. 1/203/1979.
- 95/ Pamětní kronika obce Lazník 1924-1959.
- 96/ Deník Otty Wolfá 1942-1945, Praha 1997, s. 150. Vzpomínky JUDr. Jaroslava Krempla a manželů Hanzlíkových, archiv autora. Vožda, Gustav: Razie, Region Věrovany, duben 2000.
- 97/ Vzpomínky Františka Rakušana, archiv autora.
- 98/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/5660/1986 – zpráva o členech Lvice.
- 99/ SPB Přerov, 2/2570/1983 - zpráva ostravské pobočky gestapa o tajné organizaci Lvice.
- 100/ ZA Opava, MLS Ostrava, Ls 190/47 – Karl Hintringer, protokol z 3.2. 1947 a zpráva stanice SNB ve Valašském Meziříčí z 1.3. 1947.
- 101/ Odboj proti okupantům na Valašskomeziříčsku, c. d.
- 102/ ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls. 1426/46 – B. Loibner, výpověď z 15.11. 1946, Ls 233/47 – F. Carman, výpověď F. Carmana při hlavním líčení, MLS Ostrava, Ls 190/47 – Karl Hintringer, protokol z 3.2. 1947.
- 103/ ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls. 1426/46 – B. Loibner, výpověď Václava Krmely.
- 104/ Obecní úřad Radslavice, Pamětní kronika obce Radslavice 1939-1956.
- 105/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/200/1979 – zpráva HDK ÚV ČSPB o činnosti skupiny Lvice.
- 106/ Viz Čvanda, F: Noční akce, c. d., s. 69-119. Týž: V nerovném boji, c. d. Přikryl, Josef: Partyzánské hnutí na Moravě a Slovenské národní povstání, In: SNP a náš odboj, Praha 1975, s. 96-99.
- 107/ Čvanda, F.: Noční akce, c. d., obrazová příloha 45 a 46.
- 108/ Čvanda, F: V nerovném boji, c.d., s. 41.
- 109/ Tamtéž, s. 44. Podrobně k činnosti olomoucké skupiny viz také Bartoš, J: Odboj proti nacistickým okupantům na Olomoucku v letech 1939-1945, c. d., s. 90.
- 110/ Viz Čvanda, F: V nerovném boji, c.d., s. 59-60.
- 111/ Viz Nedbálek, František: transport „KL 3“ Brno – Mauthausen, In: Morava v boji proti fašismu II, Brno 1990, s. 205.
- 112/ Vzpomínky Františka Rakušana, archiv autora.
- 113/ SOkA Přerov, prezidiální spisy OÚ v Hranicích, kart. 84, sign. 322/45.
- 114/ SOkA Olomouc, Pamětní kronika Tršic 1919 – 1967.
- 115/ O tomto výsadku viz např. Orošňák, Alexandr: Parašutisté na Olomoucku v letech 1941-1945, Olomouc 1992, dipl. práce na kat. hist. FFUP, s. 83. Vzpomínky Oldřicha Zdařila a

Františka Rakušana, archiv autora.

116/ O činnosti oddílu Juraj viz zejména Hýsek, Jaroslav: Kronika pátého partyzánského oddílu Juraj, Brno 1967. Bartoš, J.: Odboj proti nacistickým okupantům na Olomoucku v letech 1939-1945, c. d., s. 98-100, Kopeček, Pavel: Činnost partyzánského oddílu Juraj na střední Moravě (leden – květen 1945), Olomouc 1994, diplomová práce na kat. hist. FF UP. Z archivních pramenů viz zejména Vojenský historický archiv (VHA) Praha, fond Partyzánské jednotky (PJ), sign. 41 – oddíl Juraj.

117/ Sládek, O.: Ve znamení smrtihlava, c. d., s. 288.

118/ ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls 1261/ 46 – L. Uhlíř, výpověď E. Gepperta z 24.8. 1946. Podrobně k zákřovské tragédii viz Kopeček, P. : Tragédie Zákřova, Střední Morava, sv. 5, 1997, s. 13-20.

119/ Deník Otty Wolfa 1942 - 1945, c.d., s. 343.

120/ ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls 1261/ 46, výpovědi Drahomíra Ohery, Julia Glíra a Marie Markové.

121/ ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls 208/48 – Karl Streit, výpověď K. Streita z 15.12. 1948.

122/ ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls 208/48 – Karl Streit, výpověď tlumočnicka praporu Josefa Lánského.

123/ ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls 1261/ 46 – L. Uhlíř, výpověď E. Gepperta z 6.9. 1946.

124/ Vzpomínky Františka Rakušana, archiv autora.

125/ Podrobně o celé události viz Kopeček, P.: Akce Přestavlky – 30. duben 1945, Sborník SOkA Přerov, 1997, s. 81 – 94. Tam i další prameny a literatura.

126/ Viz Kopečný, Petr – Polák, Vladimír: Žijeme jejich odkazem, Blansko 1985, s. 116-117. Bartoš, J.: Prostějovsko v době nacistické okupace a protifašistický odboj v letech 1939-1945, Olomouc 1998, s. 83 – 87.

127/ VHA Praha, PJ 41, zpráva velitele 6. roty.

128/SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/2104/ 1980 – životopis Otakara Matějčka.

129/ Tamtéž a SOkA Olomouc, Pamětní kronika Majetína 1939 – 1979.

130/ Vzpomínky Ladislava Vysloužila, archiv autora.

131 / SOkA, Přerov SPB Přerov, 1/203/1979 – Činnost ileg. skupiny Odboj III Lvice - Lazníky podle vzpomínek Josefa Koryčana. SOkA Přerov, Pamětní kniha obce Jezernice 1923 – 1948.

132/ SOkA Přerov, SPB Přerov, 1/248/1978 – vzpomínky Ladislava Beny. Nebylo bezejmenných hrdinů II, c. d., s. 14-15.

Příloha 1

Seznam zatčených, kteří byli převezeni ve dnech 16. – 19. ledna 1943 do přerovské věznice Okresního soudu (ZA Opava, pob. Olomouc, MLS Olomouc, Ls 233/47 – Fridrich Carman, záznam dozorce vězňů Františka Rozsypala):

Lazníky: Karel Klesnil, Josef Koryčan (cestář), František Kováček, Josef Vlácil, Josef Koryčan, František Koryčan, Josef Novák, František Látal, Leopold Kopeček, Josef Kovář, Antonín Doupal, Alois Doupal, Josef Urbanec, František Ryšánek, Rudolf Koryčan, Jarmila Mackovíková.

Lázničky: Josef Venclík.

Veselíčko: Ladislav Libiger, Břetislav Zavadil, Gustav Kelar, Osvald Švarc, Vilém Skařupa, Josef Navrátil, Libor Dohnal, Vladimír Čoček.

Lipník nad Bečvou: Otýlie Mackovíková, František Knápek, František Pospíšil, Pravoslav Haneška, Raimund Pacák, Ladislav Chodil, Rostislav Ministr, Bohumil Válek, Jan Dvořák, Karel Juráček.

Dolní Újezd: Jindřich Skopal, Alfons Sedlák.

Tršice: Mikuláš Klapal, Antonín Ulica, Ladislav Kučera, Metoděj Vaculík, František Ulica, Josef Zatloukal, Alois Drápal.

Osek nad Bečvou: František Schön, Josef Krč, Václav Cifr, Jaroslav Hostášek.

Tupec: Jaroslav Nádvorník, Alois Tomeček.

Malé Prosenice: Anna Podivínová, František Vaněk, Jarmila Koláčková.

Krčmaň: Josef Kelnar.

Suchonice: Josef Ulica.

Lipňany: Josef Hák.

Příloha 2

Seznam zastřelených, popravených a umučených členů Lvíce ze soudních okresů Přerov, Lipník nad Bečvou a Olomouc. Seznam je sestaven podle místa bydliště, v závorkách je uvedeno datum a místo smrti:

Lazníky: František Kováček (25.3. 1943, Osvětim), František Koryčan (27. 4. 1943, Osvětim), Josef Novák (1.3. 1943, Osvětim), Leopold Kopeček (22. 2. 1943, Osvětim), Josef Urbanec (18. 1. 1943, Osvětim), František Ryšánek (26.1. 1943, Osvětim), Jarmila Mackovíková (28.3. 1943, Osvětim), Antonín Kelar (7. 1. 1944, Praha – Pankrác)

Lázničky: Josef Venclík(1943, Osvětim)

Veselíčko: Gustav Kelar (28.2. 1943, Osvětim), Osvald Švarc (1.4. 1943, Osvětim), Vilém Skařupa (22.3. 1943, Osvětim), Josef Navrátil (4.4. 1943, Osvětim), Libor Dohnal (4.4. 1943, Osvětim), Josef Neugebauer (17.9. 1943, Vratislav), Jan Navrátil (21. 9. 1943, Vratislav), Oldřich Kejval (23.4. 1943, Osvětim), Ladislav Navrátil (4.4. 1943, Osvětim), Florián Frélich (11.3. 1943, Osvětim)

Lipník nad Bečvou: Otýlie Mackovíková (26.4. 1943, Osvětim), Jan Mackovík (3.2. 1944, Vratislav), František Pospíšil (28.3. 1943, Osvětim), Bohumil Válek (25.2. 1943, Osvětim)

Dolní Újezd: Alfons Sedlák (25.3. 1943, Osvětim)

Tršice: Antonín Ulica (14.4. 1945, Buchenwald), Ladislav Kučera (1943, Osvětim), Josef Zatloukal (3.4. 1945, Dora)

Osek nad Bečvou: Václav Cifr (27.3. 1943, Osvětim), Jaroslav Hostášek (22.3. 1943, Osvětim), Stanislav Podepřel (10.5. 1943, Osvětim)

Malé Prosenice: František Vaněk (1943, Osvětim), Otta Koblovský (4. 2. 1943, Valašské Meziříčí)

Lipňany: Josef Hák (1943, Osvětim), Karel Bolf (18. srpna 1943, Věrovany)

Týn nad Bečvou: Alois Bártek (8.3. 1943, Osvětim)

Věrovany: Marie Přecechtělová (7.1. 1944, Praha – Pankrác), Anna Bosáková (7.1. 1944, Praha – Pankrác)

Kokory: Jan Kupka (7.1. 1944, Praha – Pankrác), Hedvika Kupková (7.1. 1944, Praha – Pankrác)

Příloha 3

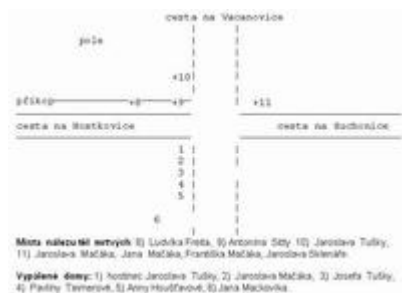
Seznam obětí zákřovské tragédie:

Jméno	věk	bydliště
Josef Calábek	43	Zákřov
Josef Marek	43	Zákřov
Drahomír Marek	16	Zákřov
František Švarc	43	Zákřov
Vladimír Švarc	16	Zákřov
Jan Ohera	40	Zákřov
Jan Plánička	35	Zákřov
Miroslav Závodník	15	Zákřov
Jaroslav Závodník	21	Zákřov
Antonín Glír	18	Zákřov
Oldřich Ohera	37	Zákřov
Vlastimil Bém	19	Tršice
Otto Wolf	18	Tršice
Jan Pazdera	32	Doloplazy
Klement Přikry	32	Doloplazy
Josef Jahn	18	Bystrovany
František Švec	26	Bystrovany

Josef Musil	30	Bystrovany
Jaroslav Žák	24	Brno

Příloha 4

Situační plánec přestavlké tragédie, pořizený četníky z vacanovické stanice dne 2. května 1945. (Zemský archív Opava, pob. Olomouc; fond MLS Olomouc, Ls 1261/46 - Ladislav Uhlíř):

Situační plánec přestavlké tragédie